



florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ



International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

5 iunie, 2025

Nr. 21-22 (4527-4528)

Prețul 20 lei

Fondat: martie 1941

Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Eminescu e întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită.

Nicolae IORGA (1871-1940), istoric, critic literar, academician și om politic român

Acord liric

Grigore VIERU

LEGĂMÂNT

Lui Mihai Eminescu

Știu: cândva, la miez de noapte,
Ori la răsărit de Soare,
Stinge-mi-s-or ochii mie
Tot deasupra cărții Sale.
Am s-ajung atuncea, poate,
La mijlocul ei aproape.
Ci să nu închideți cartea
Ca pe recile-mi pleoape.
S-o lăsați așa deschisă,
Ca băiatul meu ori fata
Să citească mai departe
Ce n-a reușit nici tata.
Iar de n-au s-auză dâșii
Al străvechii slove bucium,
Așezați-mi-o ca pernă
Cu toți codrii ei în zbucium.



„Trece lebăda pe ape...” Fotografie-simbol

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE

Eminescu este venerat ca un sfânt?

Bun găsit, dragă ORIZONT COGNITIV!

În ziua de 15 iunie îl vom comemora pe cel mai mare poet al neamului — Mihai Eminescu. Icoana poetului este păstrată cu sfințenie și credință în orice suflet îndrăgostit de frumos. Unii tineri, însă, se întreabă: „DE CE Mihai Eminescu este venerat ca un sfânt? Și nu doar pe 15 iunie, ci întreg anul 2025 este consacrat lui Mihai Eminescu. Doar n-a fost canonizat de biserică! Oare avem dreptul să elogiem ziua trecerii în neființă a unui poet la fel cum îl elogiem, de pildă, pe Ștefan cel Mare și Sfânt? Nu cumva exagerăm?” Îndrăznesc să vă readresez aceste întrebări, așteptând un răspuns care m-ar ajuta să argumentez, în fața unor sceptici „postmoderni”, de ce Luceafărul poeziei noastre merită o asemenea comemorare?

Adriana SÂRBU, elevă în clasa a XI-a „B”

mun. Strășeni

Pe 15 iunie 1889, teii înfloriră cu lacrimi: Eminescu pleca, discret și fără mare alai, în lumea celor veșnice. Sunt sigur că de acolo, din țările dumnezeiești ale cerului, Luceafărul poeziei românești ne călăuzește și ne luminează ca un veritabil sfânt. Căci, într-adevăr, fiecare popor civilizat își are sfinții săi. Și-mi pare extraordinar de potrivită raportarea poetului-nepereche la personalitatea Marelui voievod Ștefan. Or, dacă Ștefan cel Mare și Sfânt este ocrotitorul integrității Țării Moldovei și al credinței creștine, adică al trupului și confesiunii religioase a neamului, apoi Mihai Eminescu este sfântul protector al sufletului, al simțirii și cugetului, al văzului și auzului nostru.

Așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt a însemnat cu cetăți de piatră hotarele trupesti ale seminției moldave, tot astfel domnul Eminescu a durat trainice cetăți de lumină și spirit la hotarele limbii noastre române.

Așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt a zidit biserici și mănăstiri întru perpetuarea creștinătății noastre, tot astfel domnul Eminescu a durat din cuvinte biserici și catedrale întru perpetuarea perseverenței noastre în bine și frumos.

Așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt a stat, stă și va sta de pază cu sabia și crucea la hotarele existenței noastre ca popor creștin, tot astfel domnul Eminescu a stat, stă și va sta de veghe cu *Luceafărul* și *Glossă* la hotarele existenței noastre ca națiune civilizată europeană.

Căci Eminescu a fost, este și pururea va fi sfântul spiritual al românilor, icoana estetică a unui popor de sorginte latină, icoană păstrată nu doar în sufletele noastre, ci așezată la un loc de cinste și în altarul civilizației umane universale.

Ștefan cel Mare, fiind sanctificat în mod legendar de către popor, a fost canonizat, într-un târziu, și de Biserica Ortodoxă Română. Eminescu, ca sfânt spiritual, este și ar trebui neapărat să fie canonizat zilnic de fiecare dintre noi prin plecarea frunții deasupra Cărții Sale, cu gândul că, atât timp cât el ne ocrotește, nu credem „...să-nvățăm a muri vreodată”. Oare e puțin pentru un poet ritualul sanctificării lui de către zeci și zeci de generații printr-o lectură neîntreruptă a operei sale?

...Luminoasă este în fiecă an ziua de 15 iunie, zi aureolată și strălucită de aerul înmiresmat al teilor dați în floare! Admir cu drag, ani în șir, Festivalul de cultură EMINESCIANA, organizat sub patronajul Consiliului raional Strășeni în codrii Scorenilor. Zeci de colective artistice din partea locului, dar și cele sosite din România, evoluează în fața a sute de persoane cu un bogat program artistic consacrat comemorării Marelui Eminescu. Lumea — și tineri, și maturi — este îndemnată să-și aplece fruntea mereu „deasupra cărții Sale”. În această zi, și tânăra generație îngenunchează cu pioșenie în fața icoanei spirituale a Sfântului Eminescu, cu cartea-i în mână și cu versul de rugă al lui Grigore Vieru pe buze: „De avem sau nu dreptate, Eminescu să ne judece...”

Ion ANTON

ABONAREA – 2025

La „Florile Dalbe”
vă puteți abona
oricând!

STIMAȚI PĂRINȚI
ȘI DIRIGINȚI DE CLASĂ,
„Florile Dalbe” înseamnă:

- Un colind pentru mintea și sufletul elevilor de la clasa a II-a până la clasa a XII-a, dar în special pentru cei din ciclul gimnazial;
- Un supliment considerabil de cultură la manualele școlare.



Nu mai stați pe gânduri! Consultați catalogul „Poșta Moldovei” și efectuați abonarea pentru jumătatea a doua a anului chiar azi!

Relații la tel.: 022-23-37-78;
022-23-41-95

PREȚUL ABONAMENTULUI:
Pentru persoane fizice
și juridice:

1 lună – 40 lei
4 luni – 160 lei

Iulie & august – vacanță!

Următorul număr va apărea pe 19 iunie a.c.

2025 - Anul Mihai Eminescu

IDEEA DE EMINESCU
SAU DE POET ȘI POEZIE (4)

Dar „de la Văcărescu și Conachi până la pastelurile lui Alecsandri a trecut aproape o jumătate de secol”, vorba unui mare poet al limbii și al universului artistic românesc Mihail Sadoveanu. Eminescu și codrul, Eminescu și Natura fac una, un tot întreg în literatura națională. El a creat o imensă galerie de giuvaiere lirice și filosofice nepereche ce proslăvesc artistic, estetic plaiul spațiului mioritic „de la Nistru pân' la Tissa”. Contopit suflătește și dialectic cu suflarea firii și cu spiritul înnoitor al vremii sale, Eminescu prin toată creația sa lirică eternizează însăși ideea de frumos (de verde, de codru, de lac, de tei, de floare și de copilărie...). Cel mai ales poet al celor maturi este și cel mai mare poet al copiilor, universul copilăriei fiind una din icoanele lui vitale primordiale. El va vedea și-n stânca plaiului un simbol al statorniciei naturii și a naturii umane care nu întâmplător tinde, aspiră la un ideal măreț, la ideea de frumos și de veșnicie („Căci rămâne stânca, deși moare valul, / Dulce Românie, asta ți-o doresc...”).

Cântarea divină, metaforică și artistică a naturii, a frumuseților ei netrecătoare la el echivalează, ca și la Vasile Alecsandri (în *Pasteluri...*), cu sublima cântare a Patriei, a frumosului etern uman, a clipei lui veșnice pe care Poetul a surprins-o tot într-o veșnicie. Nimeni n-a cântat-o mai dulce și mai sublim, mai profund și mai dureros ca el. Aici el stă pe picior egal cu Marele Poet Anonim, de la care a asimilat creator modul de a plăsmui opere după chipul și asemănarea sa, capodopere. Or, opera eminesciană prin culmea ei ideatică este aidoma unei înălțimi montane de pe care se vede întreaga arie a neamului său, a spiritualității lui artistice, pe care el a reorânduit-o indirect în patrimoniul național clasic și în galeria artistică universală conform criteriului estetic. Din noianul de frumuseți el alege doar giuvaierile. De aceea el este nu numai cântărețul nepereche al naturii naționale, dar și al celei universale, al firii umane și al copilăriei ei de pretutindeni. Eminescu a creat arzând și a ars creând aidoma stelelor arzătoare și creatoare de lumină. El este poetul „luminii din lumină”; ca și stelele („Stelele-n cer/ Deasupra mărilor/ Ard depărtărilor, / Până ce pier”), „gonit de clipele/ Stării pe loc”. De unde poate și o altă dureroasă întrebare retorică eminesciană: „Nu e păcat/ Ca să se lepede/ Clipa cea repede/ Ce ni s-a dat?” („Stelele-n cer”).

Crescut de mic în sânul naturii frumoase de la Ipotești (unde se naște la 15 ianuarie 1850), în cel al „dulcei Bucovine” (unde învață și scrie prima poezie – *La mormântul lui Aron Pumnul*), și despărțindu-se mai apoi și de un colț de rai și de altul al Patriei pentru a pleca în străinătate la studii (la Viena și la Berlin), ochiul și inima lui revedeau întruna natura natală, umplându-i golul tristeții din suflet. Altfel nu mai cânta atât de dulce și de profund, de măiestrit, și nu și-ar mai fi dorit să fie îngropat mai târziu.... în sânul naturii, după cum ne mărturisește mioritic în elegia sa cutremurătoare *Mai am un singur dor* ce-i veghează prin rânduiri ei nemuritoare mormântul... de un secol și ceva, de la 15 iunie 1889 încoace.

Poetul care s-a născut în inima lunii lui ghenar, poetul care a debutat la *Convorbiri Literare* în inima lunii lui prier, poetul a cărui „dulce mamă” a murit în inima lunii lui gustar și poetul care a plecat în neființă în inima lunii lui ciresar, petrecut de teii săi în floare, este Poetul, clipa cea veșnică ce ni l-a dat. Întru identitatea noastră veșnică de el și de noi. Odată cu ziua lui de naștere, cu sărbătorirea acesteia, se va naște în noi mereu, în semn de sărbătoare, dorul de copilărie și de frumusețe al omului din om. Eminescu, născut în zodia lui Iisus Hristos, în zodia Capricornului, în veacul său a creat tot până la vârsta Mântuitorului (până la 33 de ani), atât că a mai suferit fizic... încă 6 ani de chinuri sfâșietoare într-o nemoartea sufletului său pe care și l-a zidit de-a pururea în versurile sale timp de 17 ani de activitate. Poezia lui demiurgică ne va întineri veșnic ideea de noi și de neam, de frumos și de măreț tot mai solar și mai selenar an de an și secol de secol, pentru că el a fost „al veacului copil” etern și creator de etern uman.

Eminescu, fiind o creație anonimă milenară unică a neamului, n-a putut să nu creeze capodopere după chipul și asemănarea creatorului de sine și de noi la fel pentru milenii, de asemenea, unice. Și de vreme ce clipa cea veșnică ni l-a dat, era imposibil ca el să nu fie poetul clipei veșnice, ca poezia lui să nu fie dată iarăși izvorului cosmic, să nu fie întoarsă „clipei celei repezi ce ni s-a dat”. Aceasta e zodia marilor creatori din liniile, din undele razelor lor verticale închipuind însuși arborele ființării lor perene și în neființă, grație energiilor frumosului, creației ce i-au întâmpnat într-o vegherea și conturarea viitorului.

Tudor PALLADI

SCRIITORUL LA EL ACASĂ

Caravana literară „Scriitorul la el acasă”, avându-l ca protagonist pe dl **Ion ANTON**, poet, prozator, publicist și, nu în ultimul rând, redactor-șef al săptămânalului pentru copii „Florile Dalbe”, a poposit în satul Recea, raionul Strășeni, unde scriitorul a fost întâmpinat cu bucurie de învățăcei și profesori. În cadrul acestui proiect promovat de Biblioteca Națională și susținut de dna **Nadejda PĂDURE**, șefa Bibliotecii Publice Raionale „M. Sadoveanu”



• Bine ați venit!

REVENIRE LA IZVOARE



• Recital din creația poetului

din Strășeni, și realizat cu concursul dnei **Ludmila SEVERIN**, bibliotecar la Biblioteca Publică din satul Recea, dna **Valentina CHEPTENE**, directoarea gimnaziului Recea, și dna **Tamila BUGUȘ**, bibliotecara gimnaziului, elevii au avut prilejul să-l cunoască pe consăngeanul lor, originar din satul Ghelăuza, care nu-și uită rădăcinile și revine acasă oricând are posibilitatea.

De satul Recea îl leagă amintiri frumoase. O sală plină de copii îl privea cu ochi curioși. Scriitorul le-a istorisit cititorilor, cu mult umor, povestea botezului său (cu ghinion!), care a avut loc la Recea și care i-a predestinat (adică urcitoarele de prin partea

locului), într-un fel, cariera de scriitor. Și, dacă veni vorba de creație, elevii l-au asaltat pe oaspete cu întrebări care mai de care: La ce vârstă a scris prima poezie? Unde a publicat-o? Când i-a apărut prima carte? Pentru cine îi place să scrie mai mult: pentru maturi sau pentru copii? La care din creațiile sale ține îndeosebi?

Elevii de la Recea cunosc poezia lui Ion Anton și, cu ocazia acestei întâlniri, au selectat, sub îndrumarea dnei **Victoria SÂRBU**, profesoara de limba română (consăteancă a poetului), un grupaj de versuri din culegerea „Rondelurile călătorului”, pe care l-au prezentat, cu multă expresivitate, pe scena școlii. Autorul a fost impresionat să asculte o interpretare inedită a poeziilor sale: „Amintire de baștină”, „Soarele memoriei”, „Dorința”, „Moștenire” s.a.

Ținutul Strășenilor are o istorie bogată, cu rădăcini adânci în trecut, iar sentimentul mândriei de neam al elevilor sporește pe măsură ce descoperă nume de înaintași care au făcut cinste localității. **Pavel DICESCU** este unul dintre numele date uitării. Toate, însă, ies la lumină atunci când le vine timpul. În ro-

manul său „MARELE NANU sau Stejarul genealogic Dicescu”, prozatorul Ion Anton readuce în actualitate figura distinsului nobil și mare patriot, care și-a dedicat viața prosperării națiunii sale, sfidând regimul țarist. Cartea a trezit un viu interes în rândul elevilor și profesorilor, la fel ca romanele scrise anterior: „Foka” (roman autobiografic), „Viața ca amintire”, „Alina”, „Ieșirea din uitare” (ultimul descrie viața zbuciumată a talentatului muzician și compozitor basarabean **Eugeniu COCA**). Cititorii mai mici s-au delectat cu dicționarul în versuri „Vesel îndrumar pentru vestiar” și culegerile de versuri „Cercei de cireșe”, „Jocul de-a cuvintele”, făcând achiziții. Aceste cărți au fost donate de către autor bibliotecii din sat și celei gimnaziale. Copiii au avut parte de un mini recital de poezie susținut de autor. Iar la despărțire au primit în dar o colecție de reviste „Florile Dalbe”, cu îndemnul de a citi cât mai mult și a iubi limbă noastră cea română, pentru că ea ne face mai frumoși și mai bogați spiritualmente.

La întâlnirea cu scriitorul a participat dl **Mihai IOVU**, director al Muzeului de istorie și etnografie din satul Recea, care ne-a ghidat în excursia prin acest muzeu.

Text și foto: Lica MOVILĂ



• Aspect din sală

JOCURI EDUCAȚIONALE

Paza bună trece primejdia rea

„Am ajuns acasă cu BINE!” Acesta este mesajul participanților la Jocul educațional „În drum spre casă” de la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, și anume al elevilor din clasa a IV-a „C”, de la Școala Primară „Spiridon Vangheli”, discipolii doamnei Rodica Plămădeală. Încet-încet, urmând instrucțiunile, am reușit să parcurgem traseul jocului timp de opt sesiuni, fiecare de 45 de minute.

Menționăm că jocul educațional „În drum spre casă” a fost oferit de către CNPAC (Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii) bibliotecii în urma unei instruirii. Jocul constă dintr-o tablă cu un traseu ce conține impedimente diverse, acestea fiind evidențiate în culorile: verde, roșu, galben, oranj și albastru. În funcție de culoarea la care se oprea zarul, copilul extrăgea cartea de culoarea respectivă, de pe care bibliotecarul le citea întrebarea provocatoare, de exemplu: „Ai găsit un foc de artificii nefolositor, ce vei face?”; „De ce este interzisă vânzarea țigărilor copiilor?”; „Un copil mai mare vrea să îți ia banii, ce vei face?”; „Un câine mare aleargă spre tine. Ce vei face?”; „Ce ajutor poți să ceri de la un polițist?”; „Ce



• Joc interesant și util

astfel liniștindu-i pe părinți că nu li se poate întâmpla nimic rău până ajung acasă.

La rândul lor, părinții au rămas mulțumiți: „Într-adevăr, e binevenit să



• Secvență de la finalul jocului

faci dacă îți curge sânge din nas?”. Și multe altele, la număr fiind 55 de cartonașe.

În drum spre casă copiii pot ajunge în diferite situații de risc. Iar pentru a le preveni, prin intermediul jocului, le-am propus să găsească răspunsuri la întrebările provocatoare din joc. Primii răspundeau copiii din grupul închis, format din șase copii, în timp ce acei din grupul deschis ascultau cu atenție. Apoi cei din grupul deschis îi completau cu soluții. Doamna învățătoare Rodica Plămădeală a fost mândră de elevii ei, care s-au dovedit foarte descurcăreți.

În cadrul acestor sesiuni, am recurs la diverse forme interactive: discuții, înscenări de situații, vizionare de filmulețe, prezentări de documente, prezentări Power Point („Siguranța pe internet”, majoritatea copiilor fiind cu telefoane conectate la rețele sociale), jocuri de rol. În cadrul jocului „În drum spre casă”, copiii au aflat cum să facă față unor situații neașteptate, fiind mai încrezători în propriile puteri și

atenționăm copiii asupra unor potențiale situații de risc/pericol și să-i informăm despre acțiunile care trebuie întreprinse pentru a se proteja, atunci când rămân singuri acasă, sunt la școală, în stradă sau în orice alte locuri. (Lidia Bocla).

Iar **Lucreția Repeșco** a considerat „jocul interesant și util pentru copii”.

Noi, bibliotecarii, suntem bucuroși că am reușit să mai facem fericiți un grup de părinți, care sunt liniștiți de siguranța copiilor lor în drumul de la școală spre casă. Cât despre copiii prezenți la sesiunile de instruire, vă spun că aceștia, curioși și foarte isteți, nu s-au mulțumit cu participarea la joc, ci au și împrumutat cărți la domiciliu.

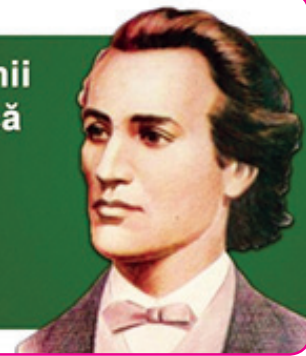
Natalia CORGHENCEA,
Șef serviciu CAIME

mun. Chișinău

Lumina spiritului

De aproape două mii
de ani ni se predică
să ne iubim, iar
noi ne sfășiem.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

- Dragostea este un vis și o părere, o haină strălucită așezată peste durere.
- Sufletul călătorește din veac în veac, același suflet, numai că moartea-l face să uite că a mai trăit.
- Am voi să credem că Occidentul întreg va înțelege, în sfârșit, că la Dunăre, interesele României sunt ale Occidentului însuși.
- Lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spațiu - ele sunt numai în sufletul nostru.
- Fiecare [om] e o întrebare pusă din nou spiritului Universului.
- În adâncurile sufletului coborându-ne, am putea trăi aievea în trecut și am putea locui lumea stelelor și a soarelui.
- Fără muncă nu există bunăstare, fără adevăr nu există cultură.



Leo BUTNARU

LEO-
LOGISME

- Unii scriitori sunt naivi, spunând că multe lucruri, unele subtilități cititorul le va găsi în notele explicative... – De unde să se citească notele explicative, odată ce astăzi tot mai puțin sunt citite textele?
- Chiar dacă a fost declarat, recunoscut drept mare, foarte mare, mai că geniu (maică!), scriitorul este unul... definitiv; la orice punct al destinului său creator s-ar afla, el rămâne perpetuu scriitorul posibil. Și altfel posibil.
- Sănătatea e mai scumpă decât toate. De unde și apariția medicinei cu plată...
- Timpul vindecă totul, cu excepția – ca și medicina – prostiei.
- La o stea de cinema revin sute de comete, meteori, ba chiar licurici de cinema.
- Teatrul absurdului începe și se încheie cu, pur și simplu, inexistența sa.

(Va urma)



UN HOBBY FRUMOS

FAMILIA CARE CITEȘTE

Cu prilejul Zilei Internaționale a Familiei, Biblioteca Națională pentru Copii „I. Creangă” a celebrat familiile care frecventează biblioteca, iubesc cartea și dedică mult timp lecturii. În cadrul Galei familiilor cititoare, 26 de familii din municipiul Chișinău, care au de la unul la șase copii, au fost premiate.



• Secvență de la sărbătoare

„Vrem să punem în valoare acele familii care citesc, acei părinți care pun accent pe anumite valori, aspirații și contribuie, pe lângă educatori și profesori, la creșterea unor copii inteligenți ce vor ști să-și găsească un rost în viață”, a spus în adresarea sa către participanți dna **Eugenia BEJAN**, directoarea BNC. „Un copil care citește va fi un adult care gândește”, a subliniat ea.

Copii de diferite vârste au venit împreună cu părinții lor să se bucure împreună de onoarea acordată. Lectura, ca una dintre ocupațiile preferate ale familiei, le oferă

tind cu voce tare, ei au parte de mai multă comunicare cu cei dragi.

Înainte de premiere, copiii au participat la un exercițiu de atenție în baza poveștilor lui Ion Creangă. Au trecut testul cu brio și s-au amuzat pe cîste, împreună cu mamicile, tăticii și doamnele bibliotecare.

Apoi s-a clipa solemnă. Fiecare familie a primit câte o diplomă în care sunt nominalizați toți membrii ei, o pungă cu daruri și un set de cărți din partea editurii „ARC”, în cadrul campaniei „Dar din dar”.

Un alt moment important – atât copiii, cât și părinții lor au fost supuși unui „interogatoriu”: De ce venim la bibliotecă? Ce-mi place și ce nu-mi place aici? Dacă l-aș întâlni pe Ion Creangă, ce întrebare i-aș adresa? Cu cine din personajele negative nu aș vrea să semăn? Care este locul meu preferat pentru lectură? Ce le-ați spune copiilor care nu citesc? Cum ai reacționa dacă guvernul ar decide să închidă biblioteca?

Ultima întrebare a trezit în sală un val de emoții. Spre bucuria celor maturi, copiii nu s-au pierdut cu firea. Au declarat cu fermitate: „Nu vom permite. Ne vom apăra cărțile și biblioteca!”. Ce alte dovezi de fidelitate și dragoste pentru carte să le mai cerem?

Lica MOVILĂ



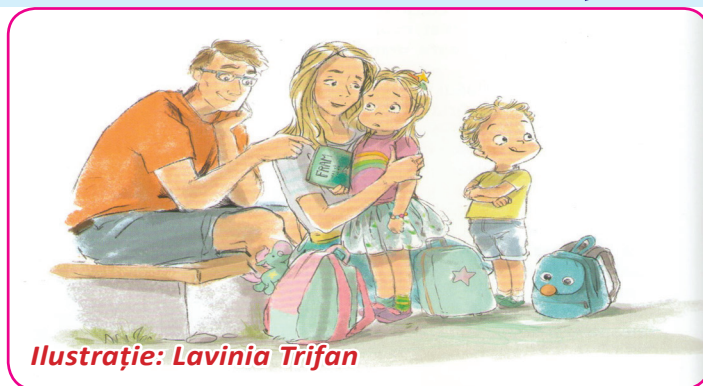
• O familie monolită de cititori

micilor cititori beneficii de preț: le dezvoltă imaginația, le îmbogățește limbajul, îi ajută să pornească în călătorii imaginare și îi poartă, prin puterea cuvintelor, în locuri în care pașii nu pot ajunge. În plus, ci-

A sosit vacanța!

Ioana CHICET-MACOVEICIUC

Prima tabără fără Mami și Tati



Ilustrație: Lavinia Trifan

Azi e o zi specială. Ema și Eric pleacă la munte. Dar nu oricum! Fără Mami și Tati, cu autocarul, împreună cu colegii de la școală și cu doamnele învățătoare.

Oare ce gânduri au ei acum, în parcare, când se despart de părinții lor, pe care urmează să-i mai vadă abia peste cinci zile?

Ema stă cu nasul în părul lui Mami.

– M-am răzgândit, nu mai vreau să mă duc în tabără. Vreau să stau cu tine. Sau să mergi și tu!

E pentru prima oară când Ema și Eric pleacă undeva fără Mami și Tati. De obicei, la mare sau la munte sunt împreună. Normal că le e puțin greu. Când nu știi cum va fi un lucru, îți vin tot felul de gânduri.

Eric pare ceva mai relaxat, mai ales de când a observat că doamna învățătoare le împarte colegilor din autocar covrigei sărați, să treacă drumul mai ușor și să nu îi ia amețala de la autocar. Sigur că și lui îi e greu să se desprindă de Mami și de Tati, dar gândul la covrigeii fragezi pe care îi vede pe geam în autocar face despărțirea mai ușoară.

– Ema, hai mai repede sus, că rămânem fără covrigei! se foiește Eric cu burta tremurând de poftă.

– Urcă tu înainte dacă vrei, sugerează Tati.

– Nici vorbă, dacă pleacă autocarul fără Ema, cu mine în el?

Vedeți, Eric nu își face prea multe griji că rămâne fără Mami și Tati câteva zile, dar gândul că poate rămâne fără Ema, acest gând este de nesuportat. E dispus să renunțe chiar și la covrigeii aceia care par atât de buni, ca să nu se despartă de sora lui. Iar Ema pare că nu se poate despărți de Mami.

– Cine o să mă trezească dimineața? Cine o să-mi cante *Te iubesc*?

– Oooo! Te vor trezi colegele cu râsetele lor zgloabii, va fi superamuzant. Eu nu știu să râd așa frumos dimineața, promite Mami.

– Cine îmi va face micul dejun cum vreau eu?

– O doamnă bucătăreasă mult mai pricepută decât mine o să vă pregătească lucruri delicioase la micul dejun, prânz și cină!

– Și mie? interveni Eric.

– Normal!

– Hai, Ema, să ne grăbim să ajungem la doamna asta bucătăreasă! spune Eric mutându-se de pe un picior pe altul.

(Va urma)

(Din cartea „Când mă fac mare”)

EȘTI ISTET?

Piticii au încurcat cadourile. Ajută-i să le găsească. Trimite răspunsul la redacție și participă la concursul nostru.

(Din culegerea „Exerciții amuzante”)



IN MEMORIAM *Anatol CIOCANU – 85 (03.06-1940 – 19.06.2012)*

Anatol CIOCANU a fost un poet, prozator, traducător, textier, publicist și muzeograf român din Republica Moldova. S-a născut la Mălăiești, județul Bălți, într-o familie de țărani. La 14 ani debutează în presa republicană. În 1962 absolveste facultatea de Filologie și Istorie a Universității de Stat din Moldova. Redactor la cotidianul *Moldova Socialistă* și la revista *Moldova* (1966-1990), corresponsent special al revistei *Glasul Națiunii* la București (1990-2000). Ulterior este numit redactor la revista *Moldova*, secția literatură, artă, cultură. **Debut:** volumul de poezii *Sărutul Soarelui* (1965). În anii 1967-2010 scrie mai multe cărți de poezie, proză și publicistică: *An neobișnuit*, *Firul Ariadnei*, *Cântece de-acasă*, *Sonetele câmpiei*, *Poe-mele durerii*, *Arme în iarbă*, *Turnul de pază*, *Toga iluziei* (volum antologic), *Rugă de ostatec*, *Acasă la*

Mălăiești, *Blestemele nobleței*, *Eu, pelegrinul*, *Povara crucii*, *Cântecele mântuirii*, *Pasărea speranței* și *monografia satului* (în colaborare). **Cărți pentru copii** (poezie și proză): *La izvoare*, *Foișorul*, *Poiana de argint*, *Sol de pace*, *Băiețelul din geamul albastru*, *Corăbioare*, *De vorbă c-un ghiduș*, *Umbrela cosmonautului*, *Pălăria lui Cippolino*, *Unchiul meu Păcală*, *Să-nvățăm copii cu-ncetul*, *literele*, *alfabetul*, *Hai, ploită*, *Să crești mare, pușor* ș.a. **Traduceri:** Giuseppe Ungaretti, poeți italieni, lirica franceză, poezia feminină a lumii ș.a. **Premii și distincții:** *Premiul Național pentru literatură*, *Premiul Uniunii Scriitorilor* și al *Ligii Culturale pentru Unitatea românilor de pretutindeni*, *Premiul de Excelență pentru întreaga creație*, *Ordinul „Gloria Muncii”*.

Sufletul meu e pasărea de-amiază...

Limba mamei

Limba sfântă-a mamei mele
E-n cuvinte ca de must,
În cuvinte ca de miere
Și la vorbă, și la gust.
Limba mamei e poiana
Ce-i atât de dragă nouă,
Unde buna Cosânzeana
Strânge flori și soarbe rouă.
Limba mamei peste leagăn
Sună-a cântec de izvoare
Și-are glas de miei ce-aleargă
Până la apus de soare!

La Nistru

Nistru-i lung
Și-i lat,
Și-i mare –
Tot mai mare
Către mare!
De pe mal
Eu îl privesc –
Valurile licăresc.
Iar prin mijloc,
Călător,
Taie apele-un vapor:
– Und-te duci, tu,
Măi vapor,
Mândru și stăruitor?
– Duc copiii pân-la mare
Să le fac o sărbătoare:
Să se scalde!
Și-napoi
Tot la Nistru vin,
La noi!

Descântec

Pentru tine
aceste silabe de cântec
le-amestec cu pulberea stelelor
și ți le murmur ca pe-un descântec;
le spāl cu briza mărilor –
depărtărilor
și le încerc întâi
pe limba privighetorilor,
la-nfloritul zorilor...
Pe care câmpie,
îndatorată mie,
le-ai vrea semănate –
de soare stropite,
de ploi sărutate,
de rouă-aburite,
de arșiți cercate,
născând nestemate?
Pe-o geană
să ți le pun,
pe-o rană –
să te știu
de icoană
năzdrăvană
și să strălucești
în dimineața zborului lor.

Luceafărul

Sus, precum e semincioara,
Stă Luceafărul de seară.
Raza lui, mult luminoasă,
Parcă ne păzește casa.
Și-nainte de culcare
Ne-ntreabă pe fiecare:
– Ce mai faceți, măi copii,
Știți povești și poezii?

Să crești mare,
pușor!

Cade roua de pe stele
Pe întinsul țării mele,
Pe cel lan cu grâușor –
Să crești mare, pușor!
Urcă soarele-n amiază,
Tot pământul luminează,
Pacea este-a tuturor –
Să crești mare, pușor!



• Lucrare executată în natură de Vasile Anton după Aurel David.

Cukul, teiul, iarba țării...

De-or fi ploi să-mi șteargă urma
Peste-oglinzile uitării –
Gingășe cânta-mi-or numai
Cukul, teiul, iarba țării...
De-oi pleca de lângă toate
Lăsând floarea primăverii –
M-or chema și de departe
Cukul, teiul, iarba țării...
Când n-oi mai simți pe buze
Sarea palidă a mării –
Auzi-voi de sub frunze
Cukul, teiul, iarba țării...
Eu purtat pe alte drumuri,
Dus de dorul nerăbdării –
Mi-or cânta și de sub
scrumuri
Cukul, teiul, iarba țării...

Tu la prag te-mpăcieuște
Cu-astă clipă a-ntâmplării:
Fii acasă de-mi păzește
Cukul, teiul, iarba țării...

Căci feciorii mei vor crește –
Brazi frumoși sub steaua
zării!

Tu învață-i ce șoptește
Cukul, teiul, iarba țării...

Să le fie dragi în viață
Graiuri sfinte-ale-nălțării
Cântec, floare și speranță,
Cukul, teiul, iarba țării...

Iar acum, când bat la poartă,
Vii, drapelele-nserării,
Să mai ascultăm o dată
Cukul, teiul, iarba țării...

Referințe critice:

Universul lui Anatol Ciocanu continuă să rămână solar, de o solaritate uneori idilică, deși cel mai bun volum al său „*Firul Ariadnei*” învedera intrarea poetului într-o zonă de trăiri marcate de tulburări dramatice profunde: conștiința de „a fi cu adevărat” nu impune doar o exaltare romantică senină, ci și capacitatea de a se depăși, de a înfrunta timpul și a achita toate fața de strămoși și semenii săi.

Mihai CIMPOI

Laureatul anului 2002 al Premiului Național de poezie, poet cu o evoluție ascendentă, e un Bacovia optimist, căci alchimistul din el topește plumbul (*Topirea plumbului*), creatorul e capabil de cutremurări demiurgice, interzicându-și plânsul, întors cu fața către Dumnezeu.

Theodor CODREANU

Poetul „actualizează” (prin interpretare poetică) temele eterne, tratându-le din perspectiva umanismului, totalizează un „eu” complex, asaltat și răscolit de probleme grave, legate de complexitatea personalității și destinului de azi, de noua conștiință a acestuia, de permanenta lui aspirație spre ascensiune, în nobila intenție de a nu fi depășit de timp.

Eliza BOTEZATU

Versurile lui se deosebesc și prin arealul imaginilor, prin conotațiile ideatice ale acestora care au priză la viață și la adevăr. Solar și temerar, condeierul învinge prin vocație pragurile vitale și literare cu seninătatea duioasă a tinereții și cu elanul romantic al odiseei sufletești, înveșmântat în cuvântul inspirat.

Tudor PALLADI

Cu succes fulminant în anii tineri, Anatol Ciocanu a impus, în spațiul basarabean, tipologia de poet. Ins risipitor, exuberant, cu figură de dandy, scufundat în visătorie, de o cuceritoare noblete intelectuală, el s-a vrut un „voievod al sufletelor migratoare”. Cu un cuvânt de „drum bun” semnat de Victor Teleucă, tradiționalist fără a fi anacronic, manevrând iscusit și „prefabricatul folcloric”, plombând repere mitologice, poetul s-a dovedit un ins cultivat, fără a-și exhiba referințele livrești.

Adrian Dinu RACHIERU

Sărbători creștine**08 iunie** – Pogorârea Duhului Sfânt

(Rusaliile, Duminica Mare, Sf. Treime)

24 iunie/ 7 iulie – Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul

(Sânzienele, Drăgaica)

29 iunie/ 12 iulie – Sfinții Apostoli Petru și Pavel

(învățători ai credinței și misiunii Bisericii în lume)

02 iulie – Sfântul Voievod Ștefan cel Mare**Răsai asupra mea, lumină lină!****Lumina sărbătorilor străbune**

În noua sa carte, scriitoarea Efimia ȚOPA vă invită să vă aliniați obiceiurilor și tradițiilor strămoșești prin cunoașterea sărbătorilor creștine. Lucrarea se referă la sărbătorile creștine, evocându-i pe cei dintâi promotori ai religiei ortodoxe: Iisus Hristos, Maica Domnului, apostolii și sfinții pe care îi prăznuim cu pioșenie.

„Sărbătorile creștine sunt prilej de bucurie și înălțare sufletească. E de datoria fiecăruia să le cunoască și să le respecte, așa precum au făcut-o înaintașii noștri”, ne spune autoarea.

Vă propunem câteva poezii dedicate sărbătorilor creștine din zilele de vacanță. Vă îndemnăm să le recitați atunci când mergeți împreună cu părinții la Sfânta Liturghie.

**Pogorârea Sfântului Duh**
(la 50 de zile după Paști)

Sfântul Duh a pogorât la cei aleși pe pământ și le-a făcut câte-un dar, înzestrându-i cu un har: să ducă taina credinței în pustiile ființei.

* * *

Flori de tei la porți și uși – precum focul jucăuș. Frunze tinere-n frământ amintesc de Duhul Sfânt.

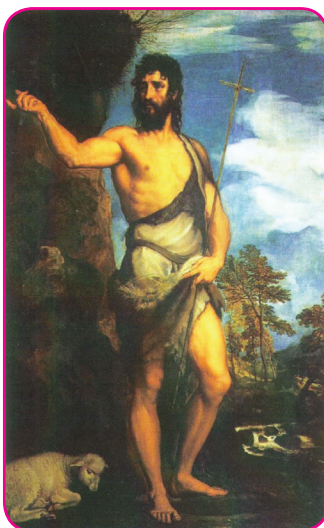
Rusaliile

(la 50 de zile după Paști)

Prin văzduh trec subțirele rusalii, zâne din stele, ce se supără ușor dacă le abați din zbor.

Dânsele-ar putea să vadă: cine are chef de sfadă, cine urcă în copac sau se scaldă într-un lac.

Ne-amintim de decedați, prin alte lumi așezați, care-așteaptă miluire și veșnică pomenire.

**Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul**

(24 iunie/ 7 iulie)

Ioan, încă nenăscut, era-n obște cunoscut, căci avea cu Duhul Sfânt cel mai trainic legământ. Înainte-mergător și la ceruri rugător, chema frații să-i boteze și să-i binecuvânteze. A fost vărul lui Iisus și lupta să-L vadă sus, – pentru obștea creștinească, ce continuă să crească.

Fila creștină pentru copii și adolescențiLasați copilașii să vină la mine
Marcu (10,14.)**VESTEA BUNĂ** Nr. 6 (117)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

„Domnul ne iubește mai mult decât ne putem iubi noi înșine.” Sfântul Cuvios Siluan Athonitul

Sărbătoarea întemeierii Bisericii creștine

În cea de-a cincizecea zi de la Învierea lui Hristos, sărbătorim Pogorârea Sfântului Duh, praznic cunoscut și sub denumirea de Duminica Mare, Cincizecimea sau Rusaliile. Sfântul Duh S-a pogorât în chip de limbi de foc peste Apostoli (Faptele Apostolilor, capitolul 2, versetele 1-11). Și ei au început să-l slăvească pe Dumnezeu în limbi diferite, pe care nu le cunoșteau mai înainte.

Acest har al cunoașterii limbilor străine le-a fost dat pentru ca ei să poată predica învățătura lui Hristos tuturor popoarelor. În aceeași zi, în urma cuvântării însuflețite a Sfântului Apostol Petru, s-au convertit la creștinism la trei mii de persoane, care au alcătuit prima comunitate creștină din Ierusalim (Fapte 2,41), nucleul Bisericii de mai târziu.

Biserica devine o realitate văzută prin pogorârea Duhului Sfânt, iar a fi creștin înseamnă a avea

**Pogorârea Duhului Sfânt**

pe Duhul Sfânt. După pogorârea Sfântului Duh, Apostolii au pornit la drum să vestească Evanghelia în toată lumea, iar Domnul le confirma spusese prin multe minuni. Sărbătoarea inaugurează un nou mod de legătură între cei ce cred și Dumne-

zeu, nevăzut de ochii noștri, dar simțit de inimă.

De Duminica Mare, în biserici se aduc ramuri de tei sau de nuc care se sfințesc și se împart credincioșilor, simbol al limbilor de foc coborâte peste Apostoli și al puterii Duhului Sfânt.

Povestiri cu tâlc**Cine sare mai sus?**

Un băiat de vreo zece ani era foarte supărat, pentru că, ori de câte ori era chemat la jocul „Sare piatra” de ceilalți copii, nu reușea niciodată să câștige. Jocul era simplu: mai întâi puneau o piatră mică, apoi una mai mare, urmată de un scaun de bucătărie, apoi un scaun cu spetează, iar ei încercau să sară peste toate acele obstacole.

Deși băiatul nostru era extrem de ambițios și își dorea mult să câștige, nu reușea să sară mai sus decât piatra cea mare. Când ajungea la scaunul de bucătărie, se împiedica, iar când încerca să sară peste scaunul cu spetează, se lovea mereu. Ceilalți copii râdeau de el.

Într-o zi, după joacă, băiatul se duse la mama sa plângând. Îi povesti cum se străduia să sară tot mai sus, dar, în ciuda eforturilor, nu putea să sară cât ceilalți. Se împiedica la fiecare pas și se lovea de scaune, iar râsetele copiilor îl descurajau și mai tare.

Mama, văzându-l așa supărat, îl ascultă cu răbdare și îi spuse:

– Puiule drag, stai un pic și hai să vedem ce se întâmplă. Spune-mi, te rogi în fiecare seară?



– Da, mă rog...
– Și către cine înalți tu rugăciunea?
– Păi, către Dumnezeu, sfinți și către îngeri...
– Ei bine, noi suntem sănătoși, în familia noastră este pace. Avem o viață bună. Toate astea înseamnă că rugăciunile tale sunt ascultate. Tu poți să sari mult mai sus decât crezi! Cel care se roagă cu credință poate să sară până sus, la Cer!

Băiatul înțelese atunci că adevărata putere nu venea din săritura fizică, ci din credința și rugăciunea care îl unea cu Cerul.

(Din cartea „Nestemate duhovnicești”)



Aniversări

Raisa PLĂIEȘU - 65

RUGĂCIUNEA ȘI POEZIA CA O NECESITATE PERMANENTĂ A VIEȚII

*De departe, din lumină, Cheamă Domnul azi să vină,
Să intre-n sufletul tău, Tu să fii cu el mereu.*
Raisa PLĂIEȘU

Poetă charismatică și binecuvântată de Dumnezeu, Raisa Plăieșu trăiește în numele creației la propriu și la figurat. Poezia Dumneaei izvorăște dintr-o inimă credincioasă, curată și inspirată, luminoasă aievea. Ea respiră aerul tare și adânc al rugăciunii și al poeziei deopotrivă. Faptul că de ani buni cultivă o poezie creștină dintr-o necesitate internă e mai mult decât o vocație, dacă nu o chemare și o slujire Domnului. Forma preferată a versului plăieșian este unul monologal-dialogal, simplu și sincer, modest și onest, întotdeauna plin de responsabilitate proprie asumată, de pedagog înăscut, cu teamă de Dumnezeu („Crede-n viața de izbândă, / Cum a crezut Ștefan cel Mare, / Și păzește-acest Pământ / Ca pe-un răsărit de soare”). Raisa Plăieșu este, așadar, mai mult decât poetă și cetățeană, ea manifestă o dragoste maternă aparte în scrierile ei creștine față de copil pe care îl tratează dulce ca o mamă grijulie și în-

zestrată cu harul educației și-al învățaturii îndelung răbdătoare și părintești, dacă nu dumnezeiești. Versurile ei se cântă de la sine, au o muzică a lor de acasă. Poeta parcă le-ar cânta (și s-ar cânta totodată pe sine din toată inima). Este însemnul celor marcați de Sfânta Treime, deschiși către sacru și desăvârșiți pentru a-și îndeplini misiunea creștină. Oricare ar fi motivul (tematic) abordat, sosia lirică a poetei va milita oricând pentru duhul creației, pentru trăirea conștientă a copilului cu lucrarea Duhului Sfânt („Înainte de-a începe / Ca să faci un lucru-n viață, / Tu, copile, să-ți faci cruce, / Ia aminte și învață... // ... Să te-nchini în fața crucii, / Mereu ea-ți va da putere, / Sănătate și izbândă, / Și-i învinge cele rele”). Poemele inspirate ale creatoarei venind din Dumnezeu cu darul și harul credinței asimilate profund de acasă, de pe meleagurile baștinei făleștene, sunt deschideri spre lumina permanenței divine care ne întărește ființa umană

dinspre adevăr și virtute, dinspre demnitate și verticalitate. Cristocentrică și imnică, meditativ-lirică și pedagogică în sensul nobil al educației și povăuirii înțelepte, urmând căile drepte ale Domnului cunoscut-necunoscute, lirica creștină a Raisa Plăieșu este una de lucru, angajată într-un dialog continuu responsabil cu copilul (inclusiv cu cel din inima omului și a poetei...) cu viitorul cetățean din Grădina Maicii Domnului. Elocvent întru creșterea acestuia (a viitorului cetățean...) este „Colindul de Crăciun”, care exprimă nu numai un îndemn sărbătoresc, dar și o dorință supremă de îndumnezeire a lumii trecute prin pandemie și războaie, prin greutățile vieții lipsite de libertate și călcate în picioare de agresivitate și aroganță, de nelegiuire și lipsă de iubire, de intoleranță și nonechidistanță, de dictatura urii... Poemele consacrate mamei, bunicii, școlii de altădată, bisericii remarcă pregnant vocația creștină



a poetei dedicată cu toată ființa școlirii directe și indirecte a copilului însetat de credință, de cuvântul divin (a se vedea poeziile: „Măicuța mea cea sfântă”, „Școala mea de lângă Prut”, „De ce trebuie să cinstim părinții?” etc.). Poeta nu trece nici peste sărbătorile creștine, care au un rol bine determinat de Domnul de a-l instrui pe copil la timp și în direcția potrivită moralei creștine, inclusiv ritualurilor ei sufletești (ne referim la poemele „De ce plânge lumânarea?”, „Duminica Mare”, „Sfânta Maria” etc.). Oricum, motivele poetice ale distinsei autoare sunt acelea care întotdeauna o inspiră: credința în Dum-

nezeu, în Tatăl Ceresc, în puterea Lui divină proprie și a cuvântului său scris (Biblia), valorile eterne care o exprimă inconfundabil printre nouăzeciștii generațiile sale, crezul ei nestrămutat adresat / consacrat copilului dintotdeauna („Roagă-te, copile, dragă, / Roagă-te o viață-ntreagă... / Poartă în a ta ființă / Rugăciunea de credință”). Atât piesa „Roagă-te, copile dragă...”, una dintre piesele de referință antologice, gen „Lumina vieții mele”, și celelalte ale autoarei, cât și altele, în mare, scot în evidență harul ei de acasă, slujirea cu credință a „darului din dar” cu care a înzestrat-o Cel de Sus întru școlirea și îndumnezeirea poetică/pedagogică și nu numai a copilului. Poezia pe care o practică cu multă dăruire Raisa Plăieșu este una care-i face cinste, deoarece ea se confundă cu rugăciunea, ca o necesitate permanentă a vieții dintotdeauna. Florilegiul „Roagă-te o viață” este impunător prin ideea lui fundamentală – de a fi un om al Credinței, un copil al Domnului, în toate și oricând, de a-i sluji cu dragoste și demnitate.

Tudor PALLADI

Raisa PLĂIEȘU

Poezii creștine din cartea „Roagă-te o viață”

Sfânta CRUCE

Înainte de-a începe
Ca să faci un lucru-n viață,
Tu, copile, să-ți faci cruce,
Ia aminte și învață:

Cele trei degete unite –
Arătătorul, mijlociul, mare,
Cu dreapta le duci la frunte,
Cum se-nalță mândrul soare.

Mâna o cobori la piept,
Lângă respirația-adâncă,
Apoi spre umărul drept
Și pe urmă la cel stâng.

Să te-nchini în fața crucii,
Mereu îți va da putere,
Sănătate și izbândă,
Și-i învinge cele rele.

Ca Iisus Hristos pe cruce
Vei învinge toate-n față...
Să știi doar numai atunci,
Învingător vei fi în viață.



Noi suntem COPIII PĂCII

Noi suntem copiii păcii!
Pe acest imens pământ,
Aici este casa noastră,
Al Dumnezeului Cel Sfânt.

Noi suntem copiii păcii!
Nu al războiului hain.
Noi vrem să trăim cu toții
Sub un cer senin, divin.

Noi suntem copiii păcii!
Lăsați-ne în voia noastră,
Suntem copiii Lui Dumnezeu,
Cu-mpărăția Lui albastră.

Noi suntem copiii păcii!
În paza Tatălui de Sus.
Îngerii Lui ne veghează
Cu puterea Lui Iisus!

LUMINA darului din DAR...

Lumina darului din dar
Se face pentru tine rai,
Dacă tu crezință ai...
Să-L urmezi pe Dumnezeu
Și la bine și la greu.

Lumina darului din dar
Se face pentru tine rai,
Sărmanului dacă îi dai
Pâinea sfântă, haina ta
Și-l încălzești cu inima.

Lumina darului din dar
Se face pentru tine rai.
De iubești sfântul tău plai,
Tu cu drag să-l moștenești,
Gloria să i-o-nmulțești.

Lumina darului din dar
Se face pentru tine rai,
Dacă tu părinți azi ai,
De grijă să le porți mereu,
Și în ceasul lor cel greu.



Școala mea de lângă PRUT

Pe drum hopuros de țară,
Încălțați în vechi opinci,
Ne duceam și noi la școală,
Fără flori, fără părinți...

N-aveam geantă, ci o traistă,
De mama făcută-n trecut.
Dintr-un lăicer de lână,
De la bunica, de demult.

Călimara cu cerneală
Strânsă-n mână o duceam.
Uneori în drum spre școală,
Mă-mpiedicam și o vărsam...

În banca mea de lemn cu scaun,
Lângă-un geam cu brazi și tei.
Aici am învățat la școală...
Unde-s profesorii mei?...

Școala mea n-avea cantină,
Doar un clopoțel avea.
La recreația cea mare,
Domnul pâine ne-mpărțea.

Cu toții în ograda școlii
„De-a mijatca” ne jucam,
Și cu „Ana-Lugojana”
În perechi ne învățeam...

Satul meu cu ochi de dor,
Școala mea de lângă Prut,
De ce clopoțelul tace?...
De ce te-au încuiat demult?...

Doar Biserica ne cheamă
Cu-al ei clopot sfânt, meleag...
Slavă, Doamne, că-a Ta casă
Ne primește azi cu drag!



Nr. 6 (147) ÎnVaȚă Să Fii MARE ediție pentru adolescenți

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

Invitație la discuție

Disciplina începe cu regulile: de acasă la clasă

Familia, nucleul societății, funcționează pe baza unor reguli bine stabilite. Acestea nu sunt impuse arbitrar, ci servesc unui scop fundamental: de a crea un mediu structurat, previzibil și armonios.

Pași mici pentru o responsabilitate mare

Gândiți-vă la o zi obișnuită acasă: copilul ar trebui să-și fi terminat temele până la întoarcerea părinților de la serviciu, iar accesul la telefon este permis abia după ce au fost citite cel puțin zece pagini dintr-o carte. Alte exemple pot include aranjarea patului dimineața, spălarea vaselor după masă sau respectarea orei de culcare. Aceste mici „legi” casnice contribuie la dezvoltarea responsabilității și a disciplinei. La fel cum regulile ghidează viața în familie, ele sunt esențiale și în mediul școlar.

Doar atunci când elevii înțeleg că există consecințe pentru nerespectarea regulilor – fie că este vorba de o notă mică, o avertizare sau o sancțiune – ei învață să-și gestioneze mai bine comportamentul, emoțiile și să-și asume anumite decizii. Prin respectarea programului, a termenelor-limită și a cerințelor din clasă, școală, elevii își dezvoltă autodisciplina și devin mai responsabili față de propriul proces de învățare, ceea ce le va fi de un mare folos.

Pregătirea pentru viața în societate

Instituția educațională reprezintă o mică reflecție a comunității noastre, iar regulile sale sunt un antrenament esențial pentru viața de după absolvire. În lumea reală, fiecare individ trebuie să respecte legi, norme și convenții sociale, pentru a se înțelege în mod pașnic și productiv cu ceilalți cetățeni.



Prin respectarea regulilor școlare și familiale, elevii învață să coopereze, să rezolve conflictele într-un mod constructiv și să înțeleagă importanța respectului reciproc. Însușind aceste abilități sociale, elevii se pregătesc să devină membri activi ai societății.

În final, normele din școală nu reprezintă doar restricții, ci și instrumente de bază pentru evoluția holistică a elevilor. Ele ajută la formarea unui mediu educațional eficient și sigur, dezvoltă disciplina și responsabilitatea, sporind și amplificând puterea exemplului.

Irina VOLOȘCIUC, educatoare,

Grad didactic II,

Grădinița-creșă nr. 2 „Țărăncuța”

or. Durlești, mun. Chișinău

Din poșta ediției

NE VEDEM PESTE 10 ANI...

Prima dată când am vorbit cu el, am zis că nu-i întreg la cap. Prea direct, prea intens, prea „altfel”. Mi-a trimis un mesaj care m-a făcut să mă gândesc că ori glumește, ori... e maniac. Și, sincer, aveam degetul pe butonul de blocare, dar ceva mă ținea să nu dau clic.

Și-așa a început totul. Prima zi când ne-am văzut a fost ca o scenă dintr-un film prost regizat, dar cu potențial de Oscar la categoria „Ce-a fost asta?”. El a apărut cu un zâmbet larg, de parcă ne știam dintr-o viață anterioară, eu aveam fața blocată pe „modul politete panicată”. Nu știam dacă să dau mâna, să fug sau să sun pe cineva să mă ajute să scap din această situație. După



zece minute de conversație în care el părea că citește gânduri și eu îmi analizam opțiunile de evadare, a venit scuza lui, care a fost cea mai slabă din câte am auzit. Eu am acceptat-o ușurată, am zâmbit forțat și am fugit. La propriu.

Dar, fără să știu de ce, am ales să-i dau o a doua șansă. Și el nu m-a dezamăgit. Pe zi ce trecea, găsea sens în lu-

cruri mărunte, râdea în momente complet nepotrivite și avea o abilitate incredibilă de a pune întrebări care mă făceau să mă simt ca într-un examen filosofic. Nu juca un rol, nu căuta să placă.

Într-o zi, mi-a zis, așa, din senin: „Vreau să ne vedem peste 10 ani. Cine și unde ajunge...” Și, sincer, nu știu dacă o să ajungem chiar la 10 ani, dar dacă da, o să rămânem amândoi de cum am început totul cu o fugă zdăvăvă și niște scuze absolut penibile.

Valeria BANU,
elevă în clasa a XI-a
la Liceul Teoretic
„Mihai Eminescu”

s. Sudarca,
r-nul Dondușeni



MISIUNE DE VACANȚĂ: COMOARA CUNOAȘTERII BĂNUȚILOR

aventură fantastică de educație financiară

Legenda Comorii din Ținutul Economisirii

A fost odată ca niciodată, într-un tărâm ascuns printre norii de vată și razele de soare de vară, un loc fermecat numit Ținutul Economisirii. Acolo, toți bănuții aveau suflet. Ei nu erau folosiți doar pentru cumpărături, ci și pentru a construi visuri, a aduce bucurie și a învăța înțelepciunea.

În mijlocul acestui ținut trăia un bătrân înțelept, cu barba albă ca laptele și ochii limpezi ca o monedă de argint. Numele lui era Maestrul Moneder, iar el păzea o comoară rară: Comoara Cunoașterii Bănuților.

Comoara nu era din aur, nici din diamante. Era plină cu secrete: cum să folosești banii cu minte, cum să-i păstrezi, cum să-i câștigi cu muncă cinstită și cum să nu te lași păcălit de dorințe de moment. Într-o zi, Maestrul Moneder a privit spre lumea copiilor și a spus:

„A venit vremea ca un copil curajos să înceapă Marea Aventură a Bănuților!”

Așa că ți-a trimis o scrisoare magică, care a plutit până la fereastra ta, purtată de o briză caldă de vacanță. Iată ce scria:

„Drag copil curajos,

Ai fost ales(ă) să pornești într-o călătorie magică spre Comoara Cunoașterii Bănuților.

Pe drum, vei descoperi secretele unui erou al banilor: cel care nu cheltuiește fără rost, care își face planuri și care știe că banii sunt aliați, nu scopuri.

Fiecare misiune îți va aduce o cheie de aur spre comoară. Să-nceapă aventura!”

Etapa I: Descoperă Pământul Pușculiței Fermecate

Provocări Magice:

• Creează-ți propria pușculiță: o cutie sau un borcan. Decorează-o cu stelute!

• La fiecare bănuț pus, rostește formula magică: „Economisesc pentru ce contează!”

• Joacă-te de-a magazinul cu frații sau părinții – înveți să dai rest și să alegi înțelept.

Cheia de aur: Răbdarea face comoara să crească.

Etapa II: Călătorește prin Valea Visurilor Cu Bani

Provocări Magice:

• Desenează-ți visul de vacanță (bicicletă, excursie, carte) și scrie sub el: „Valorează... lei”.

• Creează un calendar de economii – bifează în fiecare zi în care nu cumperi ceva inutil.

• Fă un troc prietenos – schimb de jucării, cărți sau idei creative. Înveți valoarea schimbului echitabil!

Cheia de aur: Planul e puntea între dorință și realitate.

Etapa III: Străbate Cetatea Bugetului Înțelept

Provocări Magice:

• Fă-ți un buget pentru o săptămână de vacanță. Include: distracție, economii, cadouri, cărți.

• Discută cu un adult despre o factură reală: curent, apă, internet. Înțelegi cum funcționează „banii serioși”.

• Investește timpul! Învață ceva nou gratis: pictură, gătit, editare video. Nu toți banii sunt în portofel — unii stau în creier!

Cheia de aur: Cunoașterea este comoara care nu se termină niciodată.

FINAL MAGIC: Deschide Comoara!

În inima Ținutului Economisirii, la finalul verii, vei descoperi că banii bine folosiți aduc bucurie, nu griji.

Ai învățat să fii chibzuit, creativ și curajos.

Ai găsit comoara: înțelepciunea financiară. Iar aceasta te va însoți toată viața.

Olga ENACHI, profesoară de discipline economice,
grad didactic I, CNC al ASEM



DATINA STRĂBUNĂ

Ediție de etnografie și folclor

Nr. 6 (109)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Lunile anului în tradiția populară

Iunie este luna cireșelor, fapt pentru care în popor a fost numită „Cireșar” sau „Cireșel”.

Iulie, luna lui „Cuptor”, este în tradiția populară perechea lui „Făurar”. Asta pentru că se crede că, pe cat de frig e în vremea lui „Făurar”, pe atât de cald va fi în luna lui „Cuptor”.

August, luna cunoscută ca „Gustar” sau „Secelar”, este una din lunile ce abundă în legume, fructe și recolte de tot soiul.

„Casa Părintească” — cuib al tradițiilor

Copil fiind, Tatiana Popa a cunoscut vitregiile sorții aduse de regimul comunist. Avea trei ani când a fost deportată împreună cu familia în Siberia. La întoarcere, în 1955, părinții n-au avut dreptul să revină la baștină și abia peste 13 ani s-au stabilit în satul natal Palanca, r-nul Călărași. Însă nu li s-a permis să locuiască în casa lor, care o perioadă îndelungată a servit drept sediu pentru mai multe instituții sovietice.

De aceea, visul sfânt al Tatiane Popa era să poată pași pragul casei în care s-a născut. A reușit să o recupereze abia în anul 1999. Și imediat a început lucrările de reparație, pentru a-i reda înfățișarea de altădată. În 2000, inaugura deja Muzeul „Casa Părintească”, astăzi cunoscut în toată republica.

În Casa Mare, care este altarul oricărei locuințe, se



• „Casa Părintească” la „Moldexpo”, în cadrul Expoziției Internaționale „Tourism&Travel 2025”

iscusită. Este o relicvă covorul „Crenguță de liliac”, țesut de ea în 1929, cu floarea brumărie-albastră din lână nevopsită, specificul satului. Se păstrează și pernele lucrate de mama, și mașina ei de cusut ce datează din anul 1870. Impresionează multe alte ex-

unifice cu tradițiile și obiceiurile strămoșești. Copiii au îndrăgit și grădina imensă din spatele muzeului, care are o casă în copac, exact ca cea din copilăria doamnei Tatiana.

„Casa Părintească” ghidează generațiile tinere în a însuși arta meșteșugurilor, fie că e vorba de croșetat, brodat, fie țesut, transmite cu drag arta tradițională: meșteșugărească, muzicală și gastronomică. Meșterița Tatiana Popa a reînviat covorul în bumbi, a cărui creare presupune îmbinarea a două tehnici – broderie și croșetare. Azi covorul în bumbi este cartea de vizită a muzeului.

Aici au loc ateliere și tabere de creație, diverse festivaluri naționale, sărbători, la care participă mic și mare. „Casa Părintească” este inițiativa festivalului „Lumea copiilor și sărbătorile de iarnă”, a tradiționalei „Malanca de la Palanca”, a „Festivalului Sânzienelor”, ajuns la ediția a XXIV-a, dar și a multor altor activități de reîntoarcere la valorile noastre naționale.

Cu prilejul jubileului de 25 de ani de la fondare, pe 17 mai, în Noaptea Europeană a Muzeelor, la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău a fost inaugurată o expoziție a celor mai valoroase exponate din Casa Părintească. Expoziția „Muzeul Casa Părintească – un sfert de veac în beneficiul comunității” va fi deschisă până pe 10 septembrie, așa că vă așteaptă s-o vizitați în vacanță, dragi cititori!

Consemnare:

Eudochia VERDEȘ

Festival-concurs

Când ies oile la pășune...

Ansamblul folcloric „Sânziene” din s. Racovăț, r-nul Soroca, a avut o apariție frumoasă la Festivalul-concurs național de folclor păstoresc „Pe-un picior de plai”, ediția a XI-a. Sub îndrumarea dnei Lilia Rotaru, conducătoarea colectivului, membrii ansamblului au adus o reprezentare vie și profundă a ritualului de Sfântul Gheorghe, așa cum era practicat odinioară în satele păstorești.

Sărbătoarea, marcată pe 6 mai, este una dintre cele mai importante din calendarul popular și este strâns legată de începutul sezonului de păstorie, fiind considerată momentul în care oile ies pentru prima oară la pășune. Ritualul de Sfântul Gheorghe este o tradiție care dăinuie de veacuri în calendarul popular și punerea lui în scenă a adus în atenția publicului legătura profundă între om, natură și credință.

Festivalul-concurs „Pe-un picior de plai” s-a desfășurat pe data de 11 mai curent, fiind organizat de Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial în colaborare cu Secția Cultură și Turism a Consiliului raional Soroca și Primăria Căinarii Vechi. Cele 14 colective participante au adus în prim-plan obiceiurile și ritualurile păstorești, păstrate de-a lungul timpului și valorificate de formațiile folclorice.



• Pe scena festivalului de folclor păstoresc „Pe-un picior de plai”, Ansamblul „Sânziene”

LA ȘCOALA PROVERBELOR

- Cine cântă vara, iarna oftează.
- Dacă vara te plimbi o zi, iarna flămânzești zece.
- Ai lucrat bine vara, ai și grâu, și secară.
- Ciocârlia, cu primăvara și rândunica, cu vara.
- Acum plânge în cămară râsul ei de astă-vară.
- Fără vară, nu se coc merele.
- Bunul gospodar își face vara sanie și iarna car.
- Cine n-are vara minte, iarna nu mănâncă plăcinte.
- Vine vara, te-ncălzește; vine iarna, te răcește.
- Para coaptă vara nu vede toamna.



• Festivalul Sânzienelor, organizat de dna Tatiana Popa la Leordoia

păstrează lucrurile originale, începând cu perdelele cusute de mama, ceasul bunicului din 1870, măsuța lucrată de tata, galeria de fotografii ale părinților, ale neamului. Iată și valiza de lemn cu lacăt și cod secret confecționată în Siberia de tata, setul pentru șah, care este o adevărată capodoperă. „Cu asta a venit, cu valiza de lemn lucrată de el, cutia de șah și un toporaș. Moldovenii sunt gospodari. Chiar să aibă doar un toporaș, că el face și casă, și masă”, spune dna Tatiana Popa.

Un loc aparte în muzeu îl are camera mamei, care a fost cusătoreasă și țesătoare

ponate valoroase, precum covoare țesute în bumbi, costume tradiționale, lăzi de zestre, obiecte de artizanat – toate parte dintr-un univers rural în care cultura înseamnă identitate și continuitate...

Muzeul „Casa Părintească” de la Palanca a devenit un cuib de renaștere a tradițiilor și obiceiurilor. Astăzi, la 25 de ani de la fondare, este un spațiu viu de educație pentru copiii și maturii din Palanca, dar și din satele învecinate. Doamna Tatiana Popa, meșter popular, deținătoare a Titlului Onorific de Purtător al Tezaurului Uman Viu, oferă oamenilor posibilitatea să se



Sport News

CAMPIONI EUROPENI la karate

Echipa de karate Kyokushin de la Cercul CCC Florești a obținut un rezultat impresionant la Cupa Europeană desfășurată în Salaspils, Letonia. Performanțele remarcabile ale sportivilor din Florești au propulsat Moldova în topul competiției, ocupând locul 13 în clasamentul general al echipelor.

Sursa: observatorul.md

Un grup de cinci luptători și trei arbitri din Florești au revenit triumfători de la prestigioasa Cupă Europeană Kyokushin Karate, desfășurată în Salaspils, Letonia. Competiția a reunit 500 de sportivi din 12 țări, 43 de echipe și 22 de ramuri și direcții de karate, iar Republica Moldova a fost reprezentată cu mândrie de sportivii din Florești.

La acest turneu internațional, Floreștiul a demonstrat că este un adevărat centru de excelență în karate. Igor Statnic, antrenorul echipei, a fost și arbitru central la competiție. Alături de el, Alexandru Lungu și Eugen Gustoi au îndeplinit funcția

de arbitri laterali, asigurând corectitudinea meciurilor din ring.

Pe parcursul competiției, tinerii luptători din Florești au arătat un spirit de luptă extraordinar. **Vladimir Chiriac** a fost eliminat în 1/8 de finală, iar **Mihai Caraus** și **Mihai Cenușa** s-au oprit în 1/4 de finale, însă **Patricia Lungu** și **Matvei Gustoi** au reușit să ajungă în finalele competiției. Cu victorii notabile, ambii au devenit campioni europeni la categoriile lor. „E de remarcat faptul că noi am fost unica echipă din Moldova și în clasamentul general pe echipe am ocupat locul 13 din 43 echipe participante!”, a declarat **Statnic Igor**, antrenorul echipei, evidențiind importanța acestui rezultat și munca asiduă depusă de întreaga echipă.

Cupa Europeană Kyokushin Karate de la Salaspils a fost un moment de referință pentru karate din Moldova, iar performanțele elevilor de la Cercul Kyokushin Karate CCC Florești confirmă valoarea și potențialul lor pe plan internațional. Cu un loc de frunte în clasament și două titluri de campioni europeni, echipa din Florești a demonstrat că eforturile lor nu doar dau roade, dar și plasează Moldova pe harta sporturilor de performanță din Europa.



Speranțe sportive

HALTEROFILI MEDALIAȚI

Republica Moldova a obținut 13 medalii la Campionatul mondial de haltere, la categoria vârstelor U-17 și U-20. Sportivii care au reușit aceste performanțe au fost felicitați recent în cadrul ședinței Parlamentului.

Sursa: moldpres.md.

„Astăzi, am avut ocazia să aplaudăm și le să mulțumim campionilor noștri pentru rezultatele obținute la Campionatul Mondial de haltere din orașul Lima, Peru”, a spus președintele Parlamentului **Igor Grosu**.

În total, sportivii din țara noastră au câștigat patru medalii de aur, trei de argint și șase de bronz.

„Aceste performanțe arată încă o dată valoarea școlii de haltere din Republica Moldova. O parte din premianți sunt aici, în sală. Ei au strălucit și pe podiumul Campionatului European de haltere din Chișinău, care a avut loc recent. Vă mulțumim pentru muncă, dedicație și că

duceți faima țării”, a subliniat **Igor Grosu**.

Speakerul a rostit în plen numele sportivilor premiați și a antrenorilor acestora, care au fost aplaudați de deputați.

În cadrul campionatului halterofilul **Danu Secrieru** (55 kg) a cucerit trei medalii de aur. Totodată, **Dan Betca** (67 kg) a fost medaliat cu aur la proba smuls cu rezultatul 122 kg, bronzul la stilul aruncat cu 146 kg și argintul la total cu 268 kg. De asemenea, **Ion Badanev** (61 kg) a revendicat bronzul la proba aruncat cu 150 kg, iar **Nicoleta Cojocaru** (55 kg) a cucerit argintul la stilul smuls cu 82 kg și bronzul la total cu 182 kg.

Campioni naționali

TINERI TALENTAȚI AI TENISULUI DE MASĂ

Agilitate și precizie în lovituri – acestea au fost cuvintele-cheie care au definit recentul Campionat Național U-15 la tenis de masă, desfășurat la Universitatea de Stat din Moldova (USM). Timp de câteva zile, 160 de tineri sportivi din întreaga țară au transformat sala de joc într-o adevărată arenă a pasiunii și performanței, competiția fiind marcată de dueluri intense și momente de suspans.



În proba de simplu feminin, titlul de campioană națională a fost cucerit de **Valeria Cravenco**, o sportivă care și-a demonstrat calmul și tehnica impecabilă în fața unor adversare redutabile. Aceasta a reușit o dublă performanță, adjudecându-și și medalia de aur la dublu feminin, alături de **Maria Mocrousov**. Cele două au format un tandem solid, bazat pe sincronizare și strategii bine gândite.

Maria Mocrousov a bifat o nouă reușită și la dublu mixt, unde, împreună cu **Andrei Meșcișin**, a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. **Andrei Meșcișin**, originar din Dubăsari, a fost o revelație a competiției, reușind să domine și proba de simplu masculin. Cu un joc echilibrat și o stăpânire de sine remarcabilă, el i-a devansat pe **Răzvan Adrian Zgardan** și **Robert Graur**, care au completat podiumul masculin.

Campionatul Național U-15 nu a fost doar o competiție sportivă, ci și o rampă de lansare pentru tinerii talentați ai tenisului de masă din Republica Moldova. Evenimentul a avut un rol esențial în selecția sportivilor care vor reprezenta țara la Campionatul European de juniori și cadeți, ce se va desfășura în luna iulie, în Ostrava, Cehia.



Și halterofilul **Alexandr Baldji** s-a ales cu medalia de bronz la stilul „aruncat”. Ultima distincție pentru țara noastră a fost adusă de **Alexandrina Ciubotaru**, în limitele categoriei

de greutate de până la 76 kg, la categoria de vârstă U-20. Sportiva a fost demnă de medalia de bronz la proba „aruncat”, cu rezultatul de 124 kg.

Proză scurtă de Vlad SĂRĂTILĂ-PAOMI

Un dar fără preț

Animalele și animăluțele pădurii se pregătesc de sărbătoare.

Duminică va fi ziua de naștere a lui Aricică-Ace-Multe. Târătoarele, zburătoarele, felinele țin sfat pentru a decide ce cadou să cumpere pentru omagiat.

Prima își dădu cu părerea bufnița cea înțeleaptă. Ea propuse ca viețuitoarele pădurii să nu vină fiecare cu un cadouș mic. Mai bine să pună toți lăbuță la lăbuță și să procure un dar mare, care să-l bucure pe Aricică.

- Un dar mare înseamnă o bucurie mare, vorbi bufnița.

- Dacă-i vorba de așa, zise o pasăre călătoare, eu propun să-i dăruim ariciului... un submarin. Un dar ca acesta nu s-a pomenit prin părțile noastre.

Animalele și animăluțele au căzut pe gânduri și, gândind bine, au respins propunerea pe motiv că în pădurea noastră nu există niciun ocean

și nicio mare. Submarinul nu este navă de izvor și nici de pârâu.

O altă pasăre a venit cu propunerea că ar fi bine să fie procurat un avion, dar și această propunere a fost respinsă pentru că avioanele sunt mari, iar poienele pădurii – mici. Nu trebuie să tăiem pădurea pentru a face loc avioanelor. Apoi, navele aeriene fac gălăgie multă și pot speria lupșorii, ursuleții, cangurașii și alte animale ale pădurii.

Nu a fost acceptată nici propunerea de a cumpăra un vagon de tren, pentru că mamiferele își iubesc pădurea și nu vor s-o părăsească. În plus trenul ar putea aduce braconieri, iar aceștia nu sunt prietenii animalelor.

La adunarea din poiană, evident, nu a fost invitat Aricică. Un cadou cu ocazia zilei de naștere trebuie să fie, în același timp, o surpriză. Ace-Multe a nimerit la adunare din întâmplare.



Desen de Cristina COVRIG

Auzind despre ce este vorba, viitorul omagiat a cerut și el cuvântul.

- Dragi prieteni, eu o pot duce de minune și fără corăbii, avioane, trenuri. Pentru aceste cadouri ar trebui să renunțați la toată agoniseala voastră de o viață și eu nu aș fi în stare să accept așa ceva. M-aș bucura cel mai mult de un dar foar-

te scump, care, în același timp, nu vă costă nimic. Dăruți-mi prietenia voastră și eu aș fi fericit.

Mai cu scârț, animalele i-au promis ariciului prietenia lor și Ace-Multe, de bucurie, a plecat la oameni să le vorbească și lor despre bucuria sa. Copiii, când l-au văzut, au început să bată cu un bețișor într-o găleată veche, iar ariciul dansa fără oprire.

MUGURĂȘI

Prezentăm creații ale elevilor de la Liceul Teoretic Molești, r-nul Ia-loveni, profesoară de limba și literatura română – Maria VELIȘCO.

Să credem în vise
mereu

Gândurile mele zboară
De la mic la mare,
La un viitor mai bun,
La care sperăm acum.

Să credem în vise mereu,
Și tu, și el, și eu –
Vise rare și simple
Doresc să se întâmple.

Căci văd un cer senin
Pentru fiecare copil –
Cu mamă alături, cu tată,
Cu noroc și viață bogată.

Adelina AGHENIE,
elevă în clasa a IX-a

Țara mea

Țara mea-i loc pitoresc
Cu el tare mă mândresc.
Are codri și câmpii,
În lan – aur, miere-n vii.

Țara mea e fermecată,
Mică e, dar minunată.
Eu sunt foarte bucuros
Că-s român și-s norocos.

Țara mea-i rai minunat
De străbunii mei lăsat.
Doamne, cum să nu-l iubești,
Să cinstești și prețuiești?

Artiom PUIU,
elev în clasa a VI-a „A”

Un magician
de-aș fi...

Un magician de-aș fi,
Urbea aș reconstrui.
Chișinăul meu iubit
Ar fi de neprețuit.

Blocuri nalte pân-la cer,
Învăluite în mister.
Cu apartamente spațioase
Și parcuri mari, luminoase.

Multe terenuri de joacă
Cu tobogane și înghețată
Gratis pentru cei mari și mici,
Și spectacole la
Teatrul „Licurici”.

Peste tot să crească flori,
Mirositoare, în mii de culori.
Orașul meu –
de nerecunoscut,
Cu viitor, prezent și trecut...

Patricia RAILEANU,
elevă în clasa a VI-a „A”

Pacea

Pace nu e-n toată lumea,
Nici în inima oricui.
Copile, pacea-i o comoară –
Tu să n-o dai nimănui.

Pacea-i scumpă pentru toți
Și n-o are orișicine.
Luptă pentru ea cât poți
Cu credință și iubire.

Maxim UNTILĂ,
elev în clasa a VI-a „A”



Casa copilăriei

Zăresc colea, nu prea departe,
Casa copilăriei ce ne împarte
Vise, acadele și bucurii
La hornul cu pisoi și jucării.

Glasuri vesele se aud pe alei,
Povești ne șoptesc nucii
cei grei,

Bunica în prag ne dă povețe,
Timpul curge lin, fără tristețe.

Perdele de mătase dansează
ușor,

Vântul aduce un parfum de dor,
Casa bătrână, dar tot

Păstrează iubirea în raza
de soare.

Victoria SCORȚESCU,
elevă în clasa a IX-a



Eminescu și Veronica

Eminescu-i astru mare
Ce se-arată colo-n zare,
Dinspre codri și câmpie,
Dinspre ape, veșnicie...

Când Veronica i-a zâmbit,
Poetul s-a îndrăgostit.
Iar azi cei doi iubiți
De poezie sunt uniți.

Simona MUNTEANU,
elevă în clasa a VI-a „A”

Pacea e
o sărbătoare

Cer senin cu porumbei,
Arme, moarte și mișei.
Războiul e amar ca fierea,
Pacea-i dulce precum mierea.

Pământeni! Vă dușmăniți?!
Vă îndemn să fiți uniți.
Să trăim de azi frățește,
A fi bun e omenește.

Copii! Pacea-i sărbătoare,
Ștergeți lacrima ce doare!
„Cât trăim pe-acest pământ” –
Pacea fie legământ!

Camelia CATAN,
elevă în clasa a VI-a „A”



Părinții

Măicuța mea e zâmbitoare
Și frumoasă ca o floare.
E pururi rază de soare
Și-o iubesc atât de tare!

Glasul ei e cald și blând –
Mângâiere pe pământ,
Mama mea-i taman o stea –
Dulce-i glasul, dulce ea.

Tata-i harnic și frumos,
Bun cu mine, dragăstos.
Puternic precum un zeu, –
Înger de la Dumnezeu.

Boris VELIȘCO,
elev în clasa a II-a

ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ GHEAȚA MARINĂ

În urma încălzirii globale, dispariția gheții marine din regiunile polare nu doar intensifică lumina ce pătrunde în ocean, ci și îi schimbă culoarea, având un impact asupra organismelor fotosintetice precum algele de gheață și fitoplanctonul. Este concluzia la care s-a ajuns în cadrul unei cercetări, coordonate de Monika Soja-Woźniak și Jef Huisman de la Institutul pentru Dinamica Biodiversității și Ecosistemelor de la Universitatea din Amsterdam. Sursa: incredibilia.ro

Echipa de cercetători, incluzând fizicianul chimist Sander Woutersen și colaboratori din Țările de Jos și Danemarca, a explorat efectele pierderii gheții marine asupra mediului luminos subacvatic.

Gheața marină și apa mării au caracteristici diferite în transmiterea luminii; gheața dispersează și reflectă o mare parte a acesteia, permițând trecerea doar a unei mici cantități, dar completă în spectru.

În contrast, marea absoarbe lumina roșie și verde, lăsând lumina albastră să pătrundă mai adânc, conferindu-i oceanului nuanța sa caracteristică de albastru.

Diferențele moleculare sunt, de asemenea, semnificative; în apă, moleculele de H_2O vibrează liber, formând benzi distincte de absorbție la anumite lungimi de undă, aspecte care creează „nișe spectrale” pentru fotosinteză. În gheață, însă, apa este fixă în structuri cristaline rigide, eliminând aceste vibrații și menținând un spectru mai larg de lumină.

Modificarea spectrală, odată cu topirea gheții marine, are o acțiune semnificativă asupra fotosintezei, mai ales că pigmentii algelor de sub gheață sunt adaptați spectrului variat de culori care trece prin gheață și zăpadă.

Când gheața se topește, mediul devine dominat de lumină albastră, la care aceste organisme sunt mai puțin optimizate, afectându-le astfel performanța fotosintetică și compoziția speciilor.

Studiul evidențiază felul în care schimbările climatice cauzează modificări fundamentale în transmiterea luminii și dinamicele energiei din ecosistemele marine, în particular, avantajând speciile adaptate la lumină albastră.

Fotosinteza joacă, totodată, un rol crucial în absorbția CO_2 , subliniind necesitatea includerii spectrelor și a fotosintezei în modelele climatice, vitală pentru prognozele oceanografice, mai ales în regiunile polare unde schimbările sunt rapide.

„Aceasta este cea mai puternică dovadă, pe care o avem până în prezent, a unei activități biologice dincolo de sistemul solar”, a declarat profesorul Nikku Madhusudhan, astrofizician la Universitatea din Cambridge, care a condus observațiile.

Alți cercetători sunt mai sceptici, ridicând numeroase întrebări cu privire la condițiile generale de pe K2-18 b. Când telescopul spațial Hubble a părut să detecteze vapori de apă în atmosfera sa, în 2019, oamenii de știință au declarat-o „cea mai locuibilă lume cunoscută” din afara sistemului solar. Presupunul semnal de apă s-a dovedit a fi metan în observațiile ulterioare efectuate de echipa lui Madhusudhan în 2023. Totuși, aceștia au susținut că profilul lui K2-18 b era în concordanță cu o lume locuibilă, acoperită de un ocean vast și adânc. Mai mult, echipa Cambridge a raportat un indiciu timid de DMS. O echipă de astrofizicieni afirmă că observarea compuşilor chimici poate

fi „punctul de cotitură” în căutarea vieții extraterestre. Planetele din afara sistemului nostru solar sunt prea îndepărtate pentru a putea fi fotografiate sau atinse cu





Ediție pentru curioși. Nr. 6 (138)

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

NATURA-ARTISTĂ

UN MELC CU NUMELE PICASSO

Se spune că frumusețea e pretutindeni dacă știm să o vedem. O echipă de cercetători a privit cu atenție o specie de melc de doar 3 milimetri și a văzut... artă. Sursa: descopera.ro

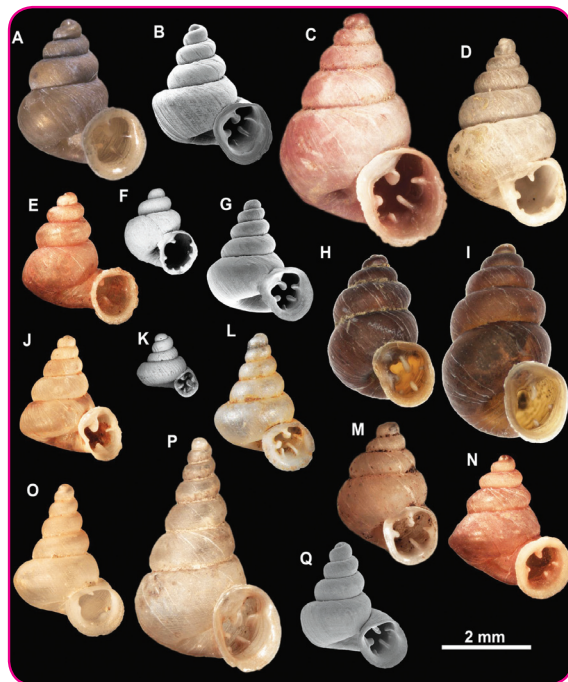
Un grup internațional de malacologi (specialiști în studiul moluștelor), condus de doctorandul sârb Vukašin Gojšina și coordonatorul său maghiar, Barna Páll-Gergely, explora diversitatea melcilor din Asia de Sud-Est, când a descoperit o specie de melc minuscul necunoscută științei, una atât de aparte, încât cercetătorii au decis să-i dea un nume în onoarea artistului cubist Pablo Picasso.

Spre deosebire de alți melci, *Anauchen picasso* are spire cu unghiuri dreptunghiulare, iar forma cochiliei, spun cercetătorii, pare „o interpretare cubistă a cochiliilor normale”.

Echipa a publicat un articol de 300 de pagini, în care descrie 46 de noi specii de micromelci, descoperite în Cambodgia, Myanmar, Laos, Thailanda și Vietnam. Studiul a fost publicat în revista ZooKeys.

„Deși acești melci au cochilii mai mici de 5 mm, sunt adevărate bijuterii. Formele lor sunt incredibil de complexe. De exemplu, deschiderea cochiliei este prevăzută cu mai multe bariere asemănătoare unor dinți, cel mai probabil pentru a ține la distanță prădătorii. În plus, la unele specii, deschiderea se orientează în sus sau în jos, ceea ce înseamnă că melcii își poartă cochilia... cu susul în jos”, spun autorii.

Aceste bariere de la deschidere și orientarea ultimei spire au fost criterii esențiale pentru a diferenția noile specii descoperite.



Deși multe dintre aceste specii erau necunoscute până acum, recent au fost identificate în colecția Muzeului de Istorie Naturală din Florida, unde au stat neobservate încă din anii 1980. Din păcate, este foarte probabil ca locurile în care trăiau acești melci să fi fost deja distruse de defrișări sau de exploatarea calcarului, două dintre cele mai mari amenințări pentru speciile endemice din Asia de Sud-Est.

Condiții de viață în Univers

O EXOPLANETĂ „LOCUIBILĂ”

O planetă gigantică, aflată la 124 de ani-lumină de Pământ, a furnizat cele mai puternice dovezi de până acum că viața extraterestră ar putea prospera dincolo de sistemul nostru solar, susțin astronomii. Observațiile telescopului spațial James Webb asupra unei planete numite K2-18 b par să dezvăluie amprente chimice a doi compuși care, pe Pământ, se știe că sunt produși doar de către formele de viață. Detectarea substanțelor chimice – sulfura de dimetil (DMS) și disulfura de dimetil (DMDS – nu ar reprezenta o dovadă a activității biologice extraterestre, dar ar putea aduce mult mai aproape răspunsul la întrebarea dacă suntem singuri în univers. Sursa: digi24.ro



trece prin fața stelei-gazdă și măsurând lumina stelelor filtrată prin atmosfera sa.

O provocare în identificarea altor procese potențiale este faptul că rămân contestate condițiile de pe K2-18 b. În timp ce echipa Cambridge favorizează un scenariu oceanic, alții spun că datele sugerează o planetă gazoasă sau una cu oceane formate din magmă, nu din apă.

Alți critici consideră că măsurarea atmosferelor planetare ar putea să nu ofere niciodată o dovadă clară a existenței vieții. „Este subapreciat în domeniu, dar semnalele tehnice, cum ar fi un mesaj interceptat de la o civilizație avansată, ar putea

fi arme mai bune, în ciuda improbabilității de a găsi un astfel de semnal”, a declarat Caroline Morley, astrofizician la Universitatea din Texas, Austin, adăugând că descoperirile au fost, totuși, un progres important.

La o distanță de 120 de ani-lumină, nu există nicio perspectivă de rezolvare a dezbaterii prin observații de aproape, dar Madhusudhan consideră că acest lucru nu a fost o barieră în calea descoperirii găurilor negre sau a altor fenomene cosmice. „În astronomie, ideea nu este niciodată să ajungem acolo”, a spus el. „Încercăm să stabilim dacă legile biologiei sunt universale în natură.”

Grazia DELEDDA (n. 27 septembrie 1871, Nuoro, Sardinia, Italia – d. 15 august 1936, Roma, Regatul Italiei) a fost o scriitoare italiană, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1926 „*pentru scrierile sale de inspirație idealistă în care, cu o plastică claritate, zugrăvește viața de pe insula ei natală și pentru profunzimea și simpatia cu care se ocupă de problemele omenesci în general*”.

Grazia Deledda s-a născut în localitatea Nuoro din Sardinia într-o familie de mici proprietari. Începe să scrie la 16 ani, dedicându-se literaturii și publicând prima carte de povestiri, în anul 1890, „*În azur*”. Spontaneitatea și intuiția compensează absența culturii teoretice (scriitoarea a fost autodidactă), iar puterea de muncă, neobișnuită s-a concretizat în peste 50 de cărți, marea majoritate romane, scrise în mai puțin de cincizeci de ani. Popularitatea de care s-a bucurat în timpul vieții se datorează deopotrivă numărului impunător de cărți publicate și impactului pe care romanele sale, de factură realistă cu puternice accente lirice, l-au avut asupra gustului cititorului italian din epocă.



Grazia DELEDDA DRAGOSTE ȘI SPERANȚĂ (Fragment)

În iulie 1890, Gavina Sulis și-a terminat studiile.

Tatăl ei, fost antreprenor de drumuri comunale, om destul de inteligent, o pusese să repete clasa a patra primară, fiindcă în orașelul lor nu existau alte școli de fete.

Era ziua în care-și susținuse examenele și Gavina se întorcea de la școală spre casă gândindu-se că de acum încolo zilele de libertate și de trândăvie se sfârșiseră pentru ea. Avea aproape paisprezece ani; se credea deja o femeie matură și își amintea cu vintele confesorului ei: „Domnul a spus că femeia trebuie să aibă grijă de casă, să fugă de lene și să ocolească tovărășiile cele rele”.

În privința „tovărășiilor”, ea le ocolea nu numai pe cele rele, dar și pe cele bune; îl imita întocmai pe confesorul ei, care mergea întotdeauna singur, cu ochii în jos, strecurându-se pe lângă ziduri. Ajungând la capătul străzii, se întoarce o clipă să privească vechia mănăstire unde erau școlile și valea melancolică, acoperită toată de măslini și peri sălbatici și oftă.

Adio! Poate că or să treacă ani până când o să revadă valea aceea sălbatică, drumul singuratic, fațada întunecată și cenușie a școlii. Casa ei se afla la capătul celălalt al târgușorului, aproape sub munte, pe marginea unei alte văi, care, cultivată pe alocuri cu vii și cu măslini, era verde și cenușie. Ca să ajungă acasă, Gavina trebuia, așadar, să traverseze tot orașelul, fie pe Corso, fie pe străduțele din spatele lui. Prefera străduțele, deoarece îi era teamă și rușine să meargă pe Corso și să fie văzută de studenți, de târgoveți ori și mai rău, de funcționarii publici care stăteau în fața Cafenelei Poștei sau în piață. Aceste personaje reprezentau pentru ea lumea, păcatul. Când le întâlnea, o stăpâna neliștea, teama, chiar i se părea că păcătuiește fie și numai pentru că viața, cu răsufletirea ei fierbinte, trecea pe lângă ea, ascunsă în hainele modeste ale unui studentaș sau ale unui

funcționar de subprefectură. Ca să evite aceste întâlniri periculoase, străbătu, așadar, străduțele prost pavate, pe unde nu întâlneai decât vreo țărancă îmbrăcată în roșu și negru, vreun cioban călare, ori vreun țăran ce se întorcea de la seceriș cu carul încărcat cu paie sau cu grâu. Era aproape amiază; în aer se simțea miros de miriște, iar la capătul ulicioarelor, printre căsuțele de piatră, munții învăluți în aburi albaștrii se confundau cu cerul metalic, fierbinte. Zidurile frigeanu. Gavina nu avea umbrelă, nici pălărie, doar un baticuț de mătase, înnodat cu o oarecare cochetărie sub urechea stângă, îi înfășura capul, scoțând și mai mult în evidență paloarea măslinei a feței sale cu profil aspru. Chipul ei întunecat și trist avea o expresie aproape ascetică; dar când sub desele sprâncene negre pleoapele-i albaștrui se ridicau încet, din ochii ei mari, albaștri, scânteia o rază de pasiune și de bucurie. Acei ochi adânci, plini de lumină, păreau două crâmpeie de cer albastru într-o zi cu nori.

De altfel, întreaga-i făptură degaja ceva brut, rudimentar, dar și aristocratic totodată: bluza din indian albastru, fusta lungă și largă, pantofii cu șireturi erau mai degrabă de țărancă decât de orășeancă; însă mâinile și picioarele le avea mici, iar ținuta ei, mai ales capul semeț, tras ușor spre spate, fruntea energică și senină, sub splendorii-i păr negru ca pana corbului, ridicat în creștet, scotea în evidență o persoană voluntară și mândră.

Ajungând la capătul unei străduțe în urcuș, se inclină, făcându-și semnul crucii: se vedeau, pe un deal, turnurile cenușii ale Catedralei. Drumul cel mai scurt spre casă era cel care trecea prin fața vechii biserici; Gavina preferă s-o ia pe o cărare, apoi traversă șoseaua dintre vale și munte și urcă pe o ulicioară îngustă, printre niște cocioabe asemenea unor grămezi de pietre.

Traducere de Elena MURGU



Sully PRUDHOMME, născut **René François Armand PRUDHOMME** (16 martie 1839 - 6 septembrie 1907), a fost un poet și eseist francez, în 1901, primul laureat al Premiului Nobel pentru Literatură „*...ca o recunoaștere specială a artei lui poetice, vădind un înalt idealism, perfecțiune artistică și o rară îmbinare între calitățile inimii și cele ale intelectului*”. Bani primii i-a donat asociației scriitorilor francezi pentru a-i ajuta pe poeții aspiranți la publicarea primei lor cărți.

S-a născut la Paris. Încă din adolescență era pasionat de științele exacte. În cadrul societății literare „Conférence de La Bruyère” își citește primele versuri. În anul 1865, publică volumul de versuri de factură parnasiană *Stances et poèmes*. În volumele următoare: *Les solitudes* și *Les Vaines Tendresses*, se manifestă un lirism personal oarecum surprinzător la un poet etichetat ca „parnasian”. Evoluează către o poezie filosofico-didactică (*La Justice, Le Bonheur*). În *Le Zénith*, preocupările lui Sully Prudhomme (care sunt și cele ale epocii sale) de a uni știința cu poezia în numele progresului devin și mai evidente. În 1881, este ales membru al Academiei franceze.



Sully PRUDHOMME

RUGĂ

*De-ar fi să știi ce greu apasă
O viață de singurătate,
Pe lângă mohorâta-mi casă
Ai trece poate.*

*De-ar fi să știi ce blândă este
În suflet trist o mângâiere,
Tu mi-ai privi pe la ferestre
Ca fără vrere.*

*De-ar fi să știi ce balsam poartă
O inimă ce-a ta o cheamă,
Te-ai așeza la mine-n poartă
Ca și o mamă.*

*De-ar fi să știi că ești iubită
Și dacă-n minte-ar fi să-ți vină
Cum, ai pași de prag venită
Fără pricină.*



Scara la cer.
Desen de Anastasia GHEVORGHEAN

AICI, PE PĂMÂNT...

*Aici, pe pământ, toate florile de liliac mor,
Scurte sunt toate cântecele păsărilor,
În visul meu rămân
Mereu...*

*Aici, pe pământ, buzele înfloresc
Fără atingerea diafană ce-o nutresc,
În visul meu săruturile rămân
Mereu...*

*Aici, pe pământ, toți se plâng,
Prietenii și iubirile se frâng,
În visul meu iubirile rămân
Mereu...*

IDEAL

*Luna e mare, cerul senin,
Spuzit de stele, pământu-i pal,
De-al lumii suflet aeru-i plin.
Visez la astrul ideal.*

*Departa când vă va luci,
Aleasa dintre stelele firii,
O, ziceți-i că o veți iubi,
Voi, fii din urmă-ai omenirii!*

*Ne este nouă nevăzut;
Dară colindă a ei lumină,
Aici de va fi răzbătut
O altă vârstă steaua-alină.*

Traducere de
Radu CONSTANTIN



MONET ȘI FILTRELE INSTAGRAMULUI, ÎN SEC. XIX

Marele artist Claude Monet a lăsat urmașilor, pe lângă faimoasele sale tablouri, încă o capodoperă a artei – o grădină, uimitoare prin stilul și frumusețea sa, care continuă să fascineze și să uimească oamenii din întreaga lume.



• **Catedrala din Rouen**

Filtrele lui Monet nu erau digitale, ci vii – cultivate direct în grădina sa din Giverny. Cu nuferii, podul japonez și reflexiile apei, el și-a creat propriul Instagram natural, unde fiecare rază de lumină picta altă realitate. În picturile lui, nufărul era tăcere, reflecție, timp topit în culoare. Nu o floare, ci punctul unde pictura devine meditație.

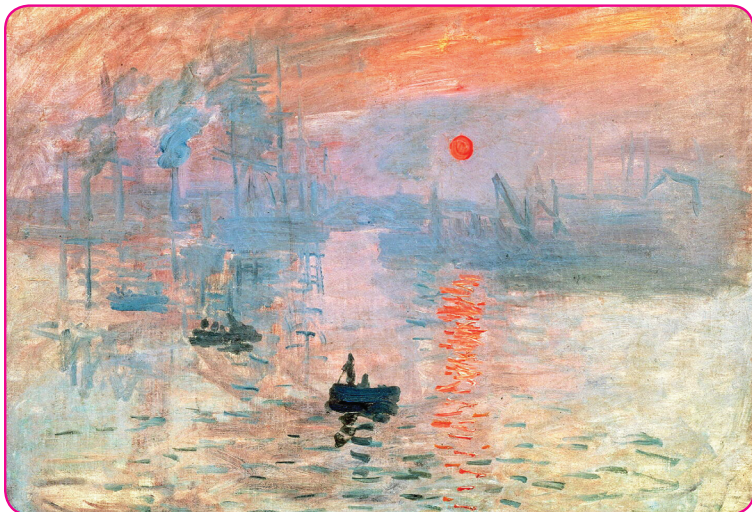
În 1883, Claude Monet s-a stabilit în micul sat Giverny, unde, ca un adevărat om de creație, s-a dovedit a fi un remarcabil designer peisagistic. Planificarea grădinii create de artist a fost gândită în cele mai mici detalii: înflorirea diferitelor plante, care depindea de sezon, combinația culorilor florilor, care se evidențiau și se completau reciproc,

artei sale, iar malurile le-a decorat cu cireși, bujori, iederă de apă, zmeură, anemone, bambus, iriși, sălcii plângătoare. Monet a construit chiar un pod peste lac, care a devenit un element central în mai multe dintre picturile sale.

Astăzi, în grădina lui Monet sunt expuse aceleași flori, arbuști și copaci (peste 1.500 de specii de plante), pe care artistul îi cultiva cu drag în vremea sa.

El picta același obiect de mai multe ori, în condiții de iluminare și vreme diferite. Una dintre cele mai populare serii de picturi ale lui Monet este „Catedrala din Rouen”. În această serie, pictorul dezvăluie pe deplin esența impresionismului – transmite efemeritatea timpului, puterea luminii și dependența culorii de iluminare. Același obiect, catedrala, este redat diferit în fiecare tablou, folosind culori variate și oferind spectatorului impresii noi. Așadar, Monet parcă își „edita” pânzele pentru a sublinia o anumită atmosferă, a evidenția culorile și umbrele, dar nu folosea filtre din aplicații, ci vopsele.

După: Wikipedia



• **Impresie, răsărit de soare**

În anul 1873 Monet a pictat *Impresie, soleil levant* (*Impresie, răsărit de soare* – acum în Muzeul Marmottan, Paris), un peisaj din Le Havre, care a apărut la prima expoziție impresionistă din 1874. La a treia expoziție, din 1876, pictorii care au adoptat noua viziune artistică foloseau deja termenul *impresionism*.

tranzițiile armonioase de culoare. Grădina din Giverny nu era doar decorativă, ci un adevărat obiect al creației sale.

Multe lucruri din grădina sa au fost gândite cu mare atenție la detalii: el însuși a cultivat flori rare, cum ar fi irișii, lalelele, și a amenajat lacuri cu nuferi, care au devenit simboluri ale

Civilizații la marginea lumii

INSULA PAȘTELUI

Insula Paștelui sau Rapa Nui („buricul pământului”) este o insulă polineziană din sud-estul Oceanului Pacific, aflată în cel mai sud-estic punct al triunghiului polinezian. Teritoriu special al statului Chile, anexat în 1888, Insula Paștelui este faimoasă pentru cele 887 de statui monumentale, moai, statui a căror origine este încă necunoscută, fiind construite dintr-o marmură care nu se găsește pe această insulă. Rapa Nui este considerată de către UNESCO drept patrimoniu universal, cea mai mare parte a insulei fiind declarată Parc Național.

Insula a fost descoperită la 5 aprilie 1722 de către exploratorul olandez Jacob Roggeveen care pornise în căutarea miticului Ținut al lui Davis, plin de bogății, aproape de Chile, descris de corsarul englez Edward Davis la sfârșitul secolului al XVII-lea. Deoarece s-a întâmplat în zi de Paște, insula a fost numită în onoarea sărbătorii. De fapt, este vorba de un vârf al unui masiv vulcanic subacvatic ieșit la suprafața oceanului. Spre deosebire de majoritatea celorlalte insule din Pacific, nu este protejat de valuri de un recif de corali și o lagună, ceea ce face dificilă acostarea. Pe solul său arid de 171 km² abia supraviețuiesc câteva mii de polinezieni.

Figurile de piatră, care au impresionat exploratorul, rămân până acum un mister. Cântărind zeci de tone, acestea stau așezate pe platforme ceremoniale, privind spre interiorul insulei, ca și cum ar proteja sufletul unui popor uitat. Nu se știe cum au fost transportate fără roți sau animale. Legende spun că moaii au „mers”, balansându-se sub gesturile magice ale oamenilor care le-au dat viață. Statuile au între 2 și 10 metri înălțime, dar cel mai mare moai incomplet descoperit are peste 21 de metri și pare să cântărească 150 de tone. Toate reprezentau strămoși divinizați, ca sursă de mana (forță spirituală și vitală). Un studiu publicat în 2022 în *Proceedings of the National*



• **Moai - statui misterioase**

Academy of Sciences a arătat că cele mai multe platforme cu moai (*ahu*) sunt situate în apropierea surselor de apă dulce, mai ales în zonele de coastă, unde apa subterană iese la suprafață la reflux.

Până nu demult se considera că Rapa Nui a degradat după ce localnicii, înălțând figurile, au uitat de legătura lor cu natura. Pădurile au fost distruse, resursele s-au epuizat, iar conflictele interne au sfârșit insula.

În septembrie 2024, un studiu publicat în revista *Nature* a adus dovezi genetice solide care contrazic teoria populară a „ecocidului” de pe Insula Paștelui. Analizând ADN-ul a 15 indivizi antici rapanui, ale căror rămășițe sunt depozitate la *Musée de l'Homme* din Paris, cercetătorii nu au găsit semne ale unui colaps demografic în secolul al XVII-lea, așa cum se sugera anterior. Dimpotrivă, datele indică o creștere stabilă a populației din secolul al XIII-lea până la contactul european din 1722.

„Cu siguranță, nu a fost un colaps puternic al populației, așa cum s-a susținut, că ar fi murit între 80 și 90 la sută din aceasta”, a declarat coautorul studiului J. Víctor Moreno-Mayar, profesor la Universitatea din Copenhaga, Danemarca.

Genomurile au dezvăluit că locuitorii Insulelor Paștelui au făcut schimb de gene cu o populație de nativi americani, ceea ce sugerează că locuitorii au traversat oceanul spre America de Sud între 1250 și 1430, înainte de sosirea lui Columb în America - și cu mult înainte ca europenii să ajungă la Rapa Nui în 1722.

Sursa: CNN

Versuri noi de SILVIA URSACHE

DORUL DIN
PRAGUL CASEI
PĂRINTEȘTI

1. Cu braț tremurând
descui amintirea,
Lanțul bătrân oftează-a rugină,
Poarta se-nclină,
supusă din fire,
Și pașii mei calcă, sfioși,
prin grădină...

2. În curte doar ierburi,
pustiu și tăcere,
Năluci-amintiri năboiesc
fără veste,
Iar inima-ngheață-ntr-o mută
durere,
Fiind cufundată-n trecut
de poveste.

3. Cândva fost-au flori,
parfum și culoare:
Bujori, liliac, trandafiri și iriși,
Sădiți de-al meu tată în zile
cu soare,
Cu mâna-i trudită,
de soartă prescriși.

4. ...Pe prispa crăpată
uitarea veghează...
O frunză de vie-mi șoptește
oftând:
„Uite măicuța, în plin de amiază,
Din frunza mea sacră
sarmale-mpletind!”

5. O lacrimă-i cade pe frunza de vie
Din ochii ce poartă povară
de dor,
Se-mbină cu pulberea
caldă de glie,
Se pierde-n sarmale
cu-n tainic fior...

6. Acum casa-i goală
și glasu' i-i mut,
Icoane cernite
veghează-n tăcere,
Prin geamuri mai suflă
un timp de-nceput
Cu pașii bunicii scăldați
în durere.

7. Pe pragul uscat
crește-un pui de cireș,
Firavă mlădiță cu dorul
sub piele,
Nepotul cel tânăr al
pomului chipeș
Cândva ce visa primăvară
cu iele.



8. Bunicul l-a pus într-o zi arămie,
Când toamna-ngropa
un oftat în frunziș,
Bătrânul cireș s-a retras în Vecie,
Iar vechile doruri
mai zac în pietriș...

9. Și tufa din prag
pe jumătate-i uscată,
Doar câte-un lăstar mai semeț,
în tristețe,
Se-agată de lut, vânjos
c-altă dată,
Sperând primăvara
din nou să-l răsfețe...

10. Prin colțuri uitate
doar vântul adie,
Cu șoptele mamei în frunze
de dor,
Cu visele tatei în a mea poezie,
Cât încă sunt vie, cât încă nu-s
nor...

11. Iar timpul se-oprește,
se-ngroapă-n pământ,
În vița-de-vie,
în pragul cel sfânt...
Și sufletu-mi plânge
de tângă și dor,
Și n-are astâmpăr în setea
de zbor.

12. În orișice vară,
când trec pe-aici iar,
Ascult cum suspină
cel timp secular,
Iar tufa de vie, cu iz de pământ,
Îmi cântă că dorul
nu poate fi frânt,

13. El dăinuie-n suflet,
în inimă,-n gând,
Purtându-mi iar pașii
pe vechiul pământ.
Din sevă de struguri,
din dor ne-ncetat,
Hrănesc veșnicia
născută la sat...



Sugestii de lectură

Adevărul de sine și de lume...

Descinsă din creația populară orală, Veronica Pârlea-Conoval inițial, ca orice creator de la noi, demonstrează, prin scrisul ei dens, trăit până la ultimul punct, o profundă pasiune pentru adevărul de lume și de noi, de istoria românilor pe care, printre altele, o predă elevilor cu multă dăruire din suflet, vorba autoarei însăși.

Bumerangul este judecătorul nostru suprem, adică fiecare are ceea ce merită. Ce dai, aceea primești.
Veronica PÂRLEA-CONOVAL

Prozele scurte ale ei denotă plenar și faptul că scriitoarea cunoaște în amănunte/ detaliat viața de la țară, că destinul cosângenilor săi o preocupă îndeosebi și ea nu e deloc indiferentă față de rostul sociouman, de credința lor milenară. De fapt, prozele scurte ale Veronicăi Pârlea-Conoval atestă magistralmente un adevărat talent epic, dacă nu epico-dramatic, pătruns de freamătul viu al iubirii față de viață și de om, în deplinul înțeles divin al lucrurilor, al mersului lor în istoria vieții și-n viața istoriei. Cu alte cuvinte, prozele scurte, excelente, de inspirație clasică, scrise în cele mai bune tradiții ale genului de la noi și nu numai, sunt măsura de lucru a inspirației Domniei Sale, ale unui maestru adevărat. Fiecare dintre cele cinci nuvele/povestiri ce constituie compartimentul „Proză” al volumului „Cântarea iubirii” reprezintă un scriitor/prozator antologic.

Narațiunile respective („Visul”, „Păcatul”, „Căutări întârziate”, „O zi din viața părintelui Ioan” și „Bumerangul”) poartă pecetea unui mare prozator. Ideatic și metaforic, fiecare bucată e remarcabilă prin ceva *sui-generis* propriu doar modului epic auctorial pârlea-conovalian. Însuși duhul lor de prozopoeme dramatice pune în valoare întreaga paletă scriitoricească a contemporanei noastre, vizionar-sorocene (din Vărăncăul Sorociei, vorba vine...). Acest pentaptic epico-dramatic este coroana nuvelistică a unei prozatoare insolite, de acasă.

Impresionează echilibrul narațiunii și dorul de viață și de oameni, setea de credință și de trăire curată, nepătată de păcate, curățenia sufletească spre care tind unele sau altele dintre personajele narațiunilor care se citesc dintr-o răsuflare.

Nuvela „Bumerangul” este impunătoare prin creșterea conștiinței de sine a omului în calea spre cunoașterea de sine mireană și de adevăr.

Deosebitoare și poiezicerile cultivate de Veronica Pârlea-Conoval. Că preferă a cânta anotimpurile vieții ori ale anului sau trăirile interioare, de fapt, autoarea înalță un imn iubirii, veșniciei, frumuseții eterne. Dragostea față de arta cuvântului vine din tumultul sufletului inspirat de realitățile din jur, de trăirile aparte ale personajului meditativ-liric sau, mai ales, epico-liric. De unde viersuirea/cântarea pentru sosia meditativ-lirică pârlea-conovaliană aduce cu o nuveletă versificată. Autoarea pune preț pe valoarea psihologică a personajului liric, pe trăsăturile lui sufletești („Nu vreau, Doamne, altă viață, / Pace doar să fie-n țară!”).

Pe motive etico-civice sau peisagistice (de primăvară sau vară, de toamnă sau iarnă) poiezicerile Domniei Sale sunt explorări lirice și meditative cu rădăcini în plaiul natal și în traiul neamului („Război în primăvară”, „Odă Marelui Domnitor”, „România, țară scumpă”, „Siberia”, „Eroii”, „Hristos a înviat!”, „Clopot sfânt”, „Porțile vremii”, „Vine ora”, „Trup și suflet”, „Umilinta”, „Povață” etc.).

Poeziile autoarei poartă pecetea sufletului său luptător pentru necesar și ideal, pentru frumos și etern. De la volumul „O dragoste ne-adună” (1998), cărțile pe care le-a editat de-a lungul anilor (pe cont propriu, credem...), inclusiv cele referitoare la un moment sau altul din viața societății („Destăinuiți de pe lumea cealaltă” (2013), „Lăcrimează-n dor amurgul” (2016), „Galina Furdul în lumina Baștinei” (2017), „Alexandra” (2018), „Dialog în vis” (2019) etc.) dezvăluie o reală și originală prozatoare și poetă de la Vărăncăul Sorociei, din cetatea sublimă și divină a Limbii Române (a se vedea și „Amurg sentimental – fortăreață



cu suflet românesc” (2022) etc.) la „Cântarea iubirii” (2023) remarcă un talent adevărat (epic și poetic) în sensul deplin al cuvântului românesc cinstind tot ce-i de-acasă, tot ce ține de drama neamului, de istoria culturii universale și naționale, de Omul din om, de tot ce-i netrecător și etern, de izvoarele sublime și divine ale Cuvântului și a Luminii divine.

De la „Alexandra” (2018) – cea care domină ca personaj cu același nume (Alexandra, Sanda, Sânduța...) întregul volum de nuvele și povestiri scrise cu mult har dramatic și sociouman la „Cântarea iubirii” (2023) – un volum excelent de poeme, povestiri și nuvele autoarea face un pas aproape uriaș spre adevărata scriitoare de la Vărăncăul Sorociei despre care semnase anterior (în anul 2017) monografia „Galina Furdul în lumina Baștinei”.

Prozele solare, zece la număr, incluse în ediția dată, binecuvântată de scriitorul Ion Anton prin prefața „Filonul istoric al cărții”, în care autorul subliniază că a insistat pe filonul istoric al cărții nu doar pentru că ne aflăm în anul Centenarului Marii Uniri, dar și grație faptului că scriitoarea Veronica Pârlea-Conoval, fiind istoric de profesie, „a presărat în mai toate bucățile sale de proză scurtă anume acele evenimente care au marcat din interior profund și crucial palma de pământ românesc cu numele de Republica Moldova”.

Autorul subliniază, însă, că, „dincolo de cortina istorică”, cititorul va descoperi un șir de valori naționale și general-umane, pe care Domnia Sa, autoarea, le promovează cu multă finețe artistică: mărînimia și bunătatea („Răsplata”, „Chiriași”, „Ultima rugămin-te”), respectarea tradițiilor populare; credința și speranța că răul poate fi învins („Soarta”, „Testarea prieteniei”).

Antologice, pe lângă cele din „Cântarea iubirii”, din volumul „Alexandra” sunt, în primul rând, „Fratele”, „Nunta”, „Dorul”, „Azilul de bătrâni”, „Binecuvântarea”, „Păcatul”, „Bumerangul” toate constituind prin arta de naratoare a autoarei și prin profunzimea universului epic explorat dintr-o o exprimare de sine matură și o limpezime ideatică transparent-polemică și atitudinal-personală. Lumina meditativă și persuasivă a protagoniștilor, a constituției lor psihologice și socioumane, mișcătoare și „gâlcevitoare” ține de natura și de modul lor de gândire și de simțire, de gradul lor de implicare în acțiunile propriuzise ale narațiunilor plătuite sub pana fermească a autoarei ascultând interiormente de chemarea baștinei și de cea a sufletului, de glasul adevărului de sine și de lume.

Tudor PALLADI



O tânără vizionară a generației sale

La Școala de Arte „Eugen Doga” din municipiul Strășeni își fac studiile 490 de elevi la secțiile: arta teatrală, arta coregrafică, muzică și arta plastică. Printre ei s-a remarcat Ana Gheorghită, o adolescentă de 14 ani, ce frecventează cu succes și orele de pian. Pasionată de pictură, dar și de muzică, această elevă a demonstrat cu perseverența sa că excelența este rezultatul muncii asidue și al dedicării totale.

Pe parcurs, inspirată elevă a obținut rezultate notabile atât la nivel academic, cât și la concursurile locale, raionale, naționale și internaționale. Numai în anul 2024 Anișoara a participat la câteva competiții artistice cu genericul: „Uniți prin muzică, teatru și artă plastică”, „Arhitectura – viziuni artistice”, „Justiția prin ochii copiilor” și, respectiv, „Opera lui Spiridon Vangheli în benzi desenate” ș.a. În anul curent a fost nelipsită de la concursul „Da Vinci alfel”, dar și de la cel intitulat „Lumea în viziunea copiilor”. Harnică și cu inițiativă, prin diversele sale lucrări, eleva mea reușește să transmită iubitorului de frumos emoția, dar și ideea originală. Astfel harul său pictural, sensibilitatea, fantezia, dar și tehnica interpretării la pian au fost și sunt mereu apreciate de către juriile de prestigiu. Fiecare imagine sau notă muzicală pe care Ana ni le dăruie din tot sufletul ei generos, sunt, pe drept cuvânt, expresia unui suflet creativ și inovator, a unei personalități artistice în devenire.

Însă Ana nu este doar o interpretă talentată, ci și exemplu de implicare activă în viața comunității, cum ar fi actele sale de voluntariat la Spitalul Raional din Strășeni. Prin diversele sale acțiuni obștești, eleva noastră dragă își dedică timpul liber și energia benefică



întru a sprijini inițiativele culturale și sociale, demonstrând că adevărata valoare a artei este cea de a uni oamenii și de a-i inspira. În plus, fata este pasionată și de tehnologiile noi visând să îmbine în viitoarele sale activități aceste două domenii aparent incompatibile – arta și tehnologia. Dorința ei firească de a explora noi modalități de exprimare estetică prin intermediul instrumentelor digitale și al inovațiilor tehnologice o plasează din start în rândul tinerilor vizionari ai generației sale. Anișoara Gheorghită ne dovedește cu prisosință că pasiunea, talentul și munca pot transforma visurile oricui în realitate.

Rodica DIACONU, profesoară la Școala de Arte „Eugen Doga”, grad didactic II

mun. Strășeni



• **Lumânarea Recunoștinței**



• **Adolescență și vis**



• **Ulcior. Natură statică**



• **Prosop. Natură statică**



• **Dragon. Secolul 21**

**DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON**

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombriana ONOFREI (secretar general de redacție), Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Eudochia VERDEȘ (scrisori; preocupările adolescenților); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații pentru copii).
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 3016
Tiraj – 1600 ex.

